МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ, ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота бакалавра

ІНТЕРКУЛЬТУРНА ФІЛОСОФІЯ У ЦИФРОВУ ДОБУ

Виконала: студентка групи 6.0331
спеціальності 033 філософія
освітньої програми «Європейські філософські студії і креативні індустрії»
Д.Б. Бєладзе

Керівник: доцент кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи, доцент, д.філос.н. Ель Гуессаб К.

Рецензент: професор кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи, доцент, д.філос.н. Масюк О.П.

Запоріжжя – 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет соціології та управління
Кафедра філософії, публічного управління та соціальної роботи
Рівень вищої освіти бакалавр
Спеціальність 033 «Філософія»
Освітньо-професійна програма «Європейські філософські студії і креативні індустрії»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи
_____Т.І.Бутченко
«____»_____2025 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТЦІ

Бєладзе Далілі Бадріївні
(прізвище, ім'я, по-батькові)

1. Тема роботи __Інтеркультурна філософія у цифрову добу_____
_____
керівник роботи _Карім Ель Гуессаб, д.філос.н., доцент,_____
затверджені наказом ЗНУ від «19» грудня 2024 року № 1992-с_____
2. Строк подання студентом роботи _10 червня 2025 року_____
3. Вихідні дані до роботи: Білокопитова Н., Ель Гуессаб К. Філософія міжкультурного діалогу як предмет рефлексії. *Вісник Львівського університету. Серія: філософсько-політологічні студії.* 2021. Вип. 36. С. 29–35; Коляда І. Г. Особливості сприйняття дійсності в межах цифрового простору. *Культурологічний альманах. Філософія.* 2022. Вип. 3. С. 2–6; Ломачинська І., Волинець І. Світоглядні орієнтири цифрового громадянства в умовах глобалізаційних викликів сучасності. *Освітологічний дискурс.* 2024. № 2. С. 49-55; Сюй Шіші. Активне громадянство в глобалізованому суспільстві: соціально-філософський аналіз : дис. … д-ра філософії : 033 – філософія; Український державний університет імені Михайла Драгоманова. Київ, 2023. 213 с._____
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити). 1. Визначити сутність інтеркультурної філософії та проаналізувати її основні концепти у контексті цифрової доби. 2. Дослідити вплив цифрових технологій на міжкультурну комунікацію, зокрема в аспекти етики, соціального взаєморозуміння та трансформації ідентичностей. 3. Розглянути роль культурних відмінностей у цифровому міжкультурному спілкуванні. 4. Виявити нові виклики та загрози для міжкультурного діалогу в умовах глобалізації й цифровізації (етичні дилеми, інформаційна нерівність, алгоритмічна упередженість тощо). 5. Запропонувати практичні рекомендації щодо вдосконалення міжкультурної комунікації в цифровому середовищі.
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 1	Ель Гуессаб К., доцент кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи	02.02.2025	02.02.2025
Розділ 2	Ель Гуессаб К., доцент кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи	11.03.2025	11.03.2025
Розділ 3	Ель Гуессаб К., доцент кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи	03.04.2025	03.04.2025

7. Дата видачі завдання 18 січня 2025 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вибір теми кваліфікаційної роботи	Листопад – грудень 2024	*виконано*
2.	Бібліографічний пошук	Січень – лютий 2025	*виконано*
3.	Розробка основних положень роботи	Січень – лютий 2025	*виконано*
4.	І розділ	Лютий – березень 2025	*виконано*
5.	ІІ розділ	Березень – квітень 2025	*виконано*
6.	ІІІ розділ	Квітень – травень 2025	*виконано*
7.	Систематизація висновків	Травень 2025	*виконано*
8.	Нормоконтроль	Травень – червень 2025	*виконано*

Студент _____ Д. Б. Беладзе

Керівник роботи _____ К. Ель Гуессаб

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ І.С. Цапліна

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота складається з 59 сторінок, 43 позиції у списку літератури.

ІНТЕРКУЛЬТУРНА ФІЛОСОФІЯ, ЦИФРОВА ДОБА, МІЖКУЛЬТУРНИЙ ДІАЛОГ, ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІСТЬ.

Мета дослідження: аналіз інтеркультурної філософії в умовах цифрової епохи та розробка теоретичних підходів для вирішення етичних, соціальних і культурних проблем, що виникають у процесі міжкультурного спілкування в цифровому середовищі.

Об'єкт дослідження. Міжкультурне спілкування в цифровому середовищі, яке охоплює процеси взаємодії різних культур через цифрові технології, включаючи соціальні мережі, онлайн-платформи та інші цифрові комунікаційні канали.

Предмет дослідження. Інтеркультурна філософія у цифрову добу, зокрема її етичні, соціальні та культурні аспекти. Дослідження фокусується на тому, як цифровізація змінює міжкультурні комунікації, які нові етичні виклики виникають у контексті цих змін, а також як цифрові технології можуть сприяти або заважати розвитку міжкультурного порозуміння.

Методи дослідження: у роботі застосовано методи аналізу, синтезу, абстрагування, аналогії, класифікації та узагальнення, що дозволили систематизувати та проаналізувати інформацію, а також сформувати теоретичні висновки.

Висновки: 1. У цифрову добу культури спільноти взаємодіють швидше й інтенсивніше завдяки розвитку Інтернету та соціальних мереж.

2. Це сприяє кращому розумінню між культурами, але одночасно створює ризики непорозумінь і втрати культурної унікальності.

3. Алгоритми часто показують лише те, що підтверджує наші погляди, через що складніше почути інші культури.

4. Філософія допомагає знайти баланс між технологіями та повагою до культурної різноманітності.

SUMMARY

The qualification thesis consists of 59 pages, 43 references.

INTERCULTURAL PHILOSOPHY, DIGITAL AGE, INTERCULTURAL DIALOGUE, TRANSNATIONALITY.

The purpose of research: to analyze intercultural philosophy in the context of the digital era and develop theoretical approaches to address ethical, social, and cultural challenges that arise in the process of intercultural communication in digital environments.

Object of research: intercultural communication in digital environments, encompassing the interaction between different cultures through digital technologies, including social networks, online platforms, and other digital communication channels.

Subject of research: intercultural philosophy in the digital age, particularly its ethical, social, and cultural dimensions. The research focuses on how digitalization transforms intercultural communications, what new ethical challenges emerge in this context, and how digital technologies may either support or hinder the development of intercultural understanding.

Research methods: the work used methods of analysis, synthesis, abstraction, analogy, classification and generalization, which allowed to systematize and analyze information, as well as to form theoretical conclusions.

Conclusions: 1. In the digital age, cultural communities interact faster and more intensively due to the development of the Internet and social networks.

2. This facilitates mutual understanding but may also lead to misunderstandings and loss of cultural uniqueness.

3. Algorithms often show users only content that confirms their views, making it harder to hear other cultures.

4. Philosophy helps to balance technological advancement with respect for cultural diversity.

ЗМІСТ

ВСТУП 3
РОЗДІЛ 1ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ІНТЕРКУЛЬТУРНОЇ ФІЛОСОФІЇ 5
1.1. Поняття та сутність інтеркультурної філософії 5
1.2. Основні концепції взаємодії культур у філософському дискурсі 8
1.3. Глобалізація та виклики міжкультурного діалогу 13
РОЗДІЛ 2 ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА МІЖКУЛЬТУРНИЙ ДІАЛОГ 17
2.1. Цифрова епоха як новий етап культурної взаємодії 17
2.2. Соціальні мережі та цифрові платформи як інструменти міжкультурного діалогу 22
2.3. Виклики та ризики цифровізації міжкультурних відносин 27
РОЗДІЛ 3 ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНТЕРКУЛЬТУРНОЇ ФІЛОСОФІЇ У ЦИФРОВУ ДОБУ 31
3.1. Етичні аспекти міжкультурного спілкування в цифровому середовищі ... 31
3.2. Використання штучного інтелекту для зміцнення міжкультурного порозуміння 37
3.3. Майбутнє цифрової комунікації в контексті міжкультурної філософії 42
ВИСНОВКИ 49
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ 51
ДОДАТКИ 58

ВСТУП

Актуальність роботи. У сучасному світі цифровізація кардинально змінює способи комунікації, взаємодії та обміну інформацією. Глобалізація, розвиток інформаційних технологій та соціальних мереж ведуть до виникнення нових форм міжкультурних взаємодій, що вимагають переосмислення традиційних підходів у філософії. Зокрема, інтеркультурна філософія, яка досліджує взаємодію різних культур, набуває нового виміру в умовах цифрової епохи, де можливості миттєвого обміну інформацією суттєво впливають на взаєморозуміння між культурами. Під впливом цифрових технологій з'являються нові етичні та філософські виклики, які потребують детального дослідження.

Проблемна ситуація дослідження. В умовах бурхливого розвитку цифрових технологій, зокрема інтернету та соціальних медіа, міжкультурне спілкування стикається з новими труднощами. Відсутність невербальної комунікації, швидке поширення інформації на глобальному рівні та зростання числа культурних взаємодій можуть спричинити непорозуміння, стереотипи та конфлікти. Це ставить перед філософією нові завдання: як забезпечити ефективний міжкультурний діалог у цифровому середовищі? Як вирішувати питання етики та справедливості у цифровому спілкуванні? Яким чином культура може бути зрозуміла та поважана в умовах цифрового глобалізованого простору? Ці питання мають критичне значення для майбутнього міжкультурних взаємин у цифрову добу.

Об'єктом дослідження є міжкультурне спілкування в цифровому середовищі, яке охоплює процеси взаємодії різних культур через цифрові технології, включаючи соціальні мережі, онлайн-платформи та інші цифрові комунікаційні канали.

Предметом дослідження є інтеркультурна філософія у цифрову добу, зокрема її етичні, соціальні та культурні аспекти. Дослідження фокусується на тому, як цифровізація змінює міжкультурні комунікації, які нові етичні виклики виникають у контексті цих змін, а також як цифрові технології

можуть сприяти або заважати розвитку міжкультурного порозуміння.

Метою дослідження є аналіз інтеркультурної філософії в умовах цифрової епохи та розробка теоретичних підходів для вирішення етичних, соціальних і культурних проблем, що виникають у процесі міжкультурного спілкування в цифровому середовищі.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі *завдання*:

– проаналізувати основні концепти інтеркультурної філософії та її значення в цифрову добу;

– дослідити вплив цифрових технологій на міжкультурне спілкування та етичні аспекти цього процесу;

– оцінити роль культурних відмінностей у цифрових комунікаціях;

– визначити нові етичні та соціальні виклики міжкультурного діалогу в умовах глобалізації та цифровізації;

– розробити рекомендації щодо покращення міжкультурної комунікації в цифровому середовищі.

Новизна дослідження полягає в аналізі інтеркультурної філософії в умовах цифровізації, а також у вивченні етичних аспектів цифрового міжкультурного спілкування. Робота спрямована на інтеграцію сучасних філософських ідей з аналізом цифрових змін, що дозволяє створити нові теоретичні підходи для розв'язання проблем міжкультурної комунікації в цифрову добу.

Гіпотеза. В умовах цифровізації міжкультурне спілкування стає більш динамічним і складним, а наявність глобальних цифрових платформ вимагає перегляду традиційних підходів до міжкультурної взаємодії, зокрема через нові етичні виклики та ризики.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку літератури та додатків.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ІНТЕРКУЛЬТУРНОЇ ФІЛОСОФІЇ

1.1. Поняття та сутність інтеркультурної філософії

Інтеркультурна філософія – це галузь філософії, що займається дослідженням взаємодії різних культур у контексті глобалізації та розвитку цивілізаційних процесів. Вона розглядає питання спільного існування культур, їх взаємопроникнення, а також створення спільного простору для діалогу і розуміння між культурами. Оскільки культурні традиції, історії, соціальні норми і цінності різних народів можуть сильно відрізнятися, важливо не тільки розуміти ці відмінності, а й знаходити шляхи для їхнього гармонійного співіснування [33].

Інтеркультурна філософія є галуззю філософії, яка займається дослідженням взаємодії між різними культурами через призму філософських концепцій. Вона вивчає, як культурні відмінності впливають на людські відносини, моральні та етичні принципи, а також на взаєморозуміння в глобальному суспільстві. Це міждисциплінарне поле, яке зростає разом із розвитком глобалізації, обміну інформацією та технологічними інноваціями, що дозволяють людям з різних культур спілкуватися та взаємодіяти на нових рівнях. Важливим аспектом є пошук шляхів для подолання бар'єрів між культурами, а також забезпечення етичної основи для цієї взаємодії.

Історично інтеркультурна філософія виникла як реакція на зростаючий процес глобалізації, який спричинив стирання кордонів між культурами та народами. Від класичних етапів розвитку філософії культури, через роботу таких мислителів, як Гегель, до сучасних теоретичних підходів, інтеркультурна філософія формувала своє обличчя, прагнучи створити нові філософські концепти для пояснення нових соціальних реалій. Протягом цього розвитку особлива увага приділялася ролі культурної самобутності, як

важливого компонента індивідуальної та колективної ідентичності. З розвитком глобальних мереж та комунікаційних технологій, стало очевидним, що різноманіття культур є як можливістю для взаємозбагачення, так і джерелом потенційних конфліктів.

Інтеркультурна філософія спрямована на розвиток нових понять і теоретичних моделей, які дозволяють зрозуміти, як взаємодіють різні культури, не стираючи їх уніфікованими стандартами. Вона також ставить перед собою задачу виокремити ключові етичні проблеми, пов'язані з міжкультурною комунікацією, і визначити принципи, за якими повинні ґрунтуватися культурні взаємодії. Ці принципи можуть включати повагу до культурної ідентичності, визнання рівності культур і, водночас, прагнення до взаємного розуміння. Однією з центральних проблем є питання збереження культури в умовах глобалізації, де культурні особливості можуть бути або збережені, або зникнути через економічні та соціальні тиски.

Ключовим концептом інтеркультурної філософії є діалог, який розглядається як основа взаєморозуміння між культурами. Діалог у цьому контексті не обмежується простою обмінною інформацією, а включає активний процес взаємопізнання і визнання культурних відмінностей як багатства, а не як перешкоди. Через діалог культури можуть спільно будувати нові моделі розуміння, що дозволяє уникати конфліктів і стереотипів. Проте такий діалог можливий лише за умови наявності взаємоповаги, готовності до компромісу і визнання прав кожної культури на самовираження [2].

Філософія інтеркультурного діалогу також акцентує увагу на важливості етичних норм у взаємодії різних культур. Оскільки культурні різниці можуть призвести до непорозумінь або навіть конфліктів, необхідно розробляти практичні стратегії для створення діалогічних умов, що сприяють взаєморозумінню і толерантності. Врахування етичних аспектів дозволяє уникати культурної гегемонії, коли одна культура намагається нав'язати свою точку зору чи спосіб життя іншим, що може призвести до асиміляції

меншості.

Також важливо зазначити, що інтеркультурна філософія не обмежується тільки теоретичними розробками. Вона має практичне застосування в різних сферах життя, таких як міжнародна політика, соціальні відносини, міжрелігійний діалог і, звичайно, в навчальному процесі. Пошук шляхів для подолання соціальних бар'єрів, які виникають через культурні відмінності, є одним з важливих завдань філософії в умовах глобалізованого світу. Як показує практика, соціальні, політичні та економічні стосунки між культурами значною мірою залежать від того, як ефективно будуються комунікаційні канали і наскільки вони сприяють рівноправному діалогу [8].

Інтеркультурна філософія відіграє ключову роль у процесі формування цінностей, які дозволяють розв'язувати проблеми, що виникають у результаті взаємодії між культурами. Вона сприяє розвитку таких понять, як толерантність, взаємоповага, рівність і співпраця, які є основними для формування здорового і справедливого міжкультурного середовища.

Сутність інтеркультурної філософії можна охарактеризувати через три основні напрями: розуміння культурних відмінностей, розвиток діалогу між культурами і пошук спільних цінностей. Перший напрям стосується усвідомлення того, що жодна культура не існує ізольовано, і кожна з них розвивається в умовах впливу інших культур. Важливо, щоб філософи та інтелектуали підходили до цих відмінностей не з позицій домінування однієї культури над іншою, а з настановою на взаємоповагу та взаємне збагачення. Визнання культурних різниць допомагає розвивати нові форми розуміння, що ґрунтуються на багатогранності і взаємному визнанні.

Другий напрям інтеркультурної філософії зосереджений на діалозі між культурами. Цей діалог має велике значення для подолання стереотипів і упереджень, що часто виникають у результаті недорозуміння або невігластва щодо інших культур. Філософія повинна сприяти розвитку відкритості до іншого, що не обов'язково означає повну інтеграцію культур, але, принаймні, взаємоповажне співіснування і взаємне збагачення. Відкритість до інших

культур допомагає знижувати рівень конфліктів і непорозумінь, сприяючи мирному співіснуванню і розвитку спільних ініціатив, що враховують різноманіття.

Третій напрям інтеркультурної філософії полягає в пошуку спільних цінностей, на основі яких можна вибудовувати спільні принципи мирного співіснування різних культур. Це передбачає розробку універсальних етичних норм, які б могли стати основою для міжкультурної взаємодії, враховуючи культурні особливості, але при цьому орієнтуючись на загальнолюдські цінності, такі як справедливість, рівність, свобода і мир. Пошук таких спільних цінностей є важливим завданням, оскільки дозволяє створити умови для мирного і взаємоповажного співіснування культур, навіть якщо вони мають суттєві відмінності.

У контексті цифрової доби ці напрями набувають особливої важливості. Інтернет, соціальні мережі, онлайн-ресурси та цифрові платформи значно розширюють можливості для міжкультурного діалогу, дозволяючи миттєво передавати інформацію між культурами і націями. Водночас ці технології можуть бути й джерелом нових викликів, таких як цифровий розрив між культурами або маніпуляції з інформацією, що впливає на сприйняття іншої культури. Ці проблеми вимагають глибшого осмислення і адаптації філософських підходів до сучасних умов, щоб зберегти етичні принципи і забезпечити конструктивний розвиток міжкультурних відносин у цифровому середовищі.

1.2. Основні концепції взаємодії культур у філософському дискурсі

Основні концепції взаємодії культур у філософському дискурсі охоплюють різні підходи до розуміння процесів культурного обміну та впливу, а також механізмів, що сприяють гармонізації або, навпаки, суперечливим моментам між культурами. Одним із ключових напрямів у цьому контексті є концепція культурного релятивізму, яка стверджує, що всі

культури мають рівну цінність, і жодна з них не повинна бути оцінена за стандартами іншої культури. Релятивізм підкреслює важливість розуміння та поваги до культурних відмінностей, а не їхнього заперечення або спроби "уніфікації". Це означає, що кожна культура має право на своє існування, збереження своїх традицій і цінностей, і жоден зовнішній стандарт не може бути використаний як єдиний критерій для оцінки її цінності. Таке розуміння взаємодії культур дозволяє уникати культурної імперіалізму і сприяє збереженню різноманіття, що є важливою складовою глобального суспільства [20].

Універсалізм як концепція взаємодії культур ґрунтується на переконанні, що існують універсальні принципи та етичні цінності, які можуть бути застосовані до всіх народів, незалежно від їхніх культурних відмінностей. Цей підхід передбачає наявність загальних стандартів, що повинні слугувати основою для взаємодії між різними культурами, враховуючи і зберігаючи загальнолюдські права і моральні норми. Однією з ключових ідей універсалізму є переконання, що деякі етичні принципи, такі як свобода, рівність, права людини, справедливість, повинні бути визнані і дотримувані в усьому світі, незалежно від того, яку культуру представляє певна спільнота.

Підхід універсалізму прагне встановити загальні етичні орієнтири, які допоможуть зменшити культурні конфлікти та сприятимуть більшій гармонії у міжнародних відносинах. Ідея універсальних стандартів передбачає, що різні культури повинні знаходити спільну мову, зберігаючи свої особливості, але дотримуючись при цьому певних етичних норм. Це дозволяє уникнути ситуацій, коли одна культура намагається нав'язати свою модель іншим, а натомість створює можливість для конструктивного діалогу, який не виключає культурних відмінностей, а забезпечує їх взаємоповажне співіснування.

Універсалізм також відіграє важливу роль у формуванні міжнародних правових норм, що захищають права людини, забезпечують свободу

вираження думок, релігійні свободи та інші основні права. Оскільки різні країни та культури мають свої власні традиції та норми, універсалісти стверджують, що, незважаючи на культурні різниці, повинні існувати загальні принципи, які гарантують рівність усіх людей перед законом, незалежно від національної чи культурної приналежності [30].

Незважаючи на свої переваги, універсалізм також стикається з критикою. Один з основних аргументів проти цієї концепції полягає в тому, що намагання встановити універсальні стандарти може призвести до домінування однієї культури або ідеології, яка може не враховувати культурні відмінності і таким чином порушувати права менших або менш представлених культур. Однак, попри ці зауваження, універсалізм продовжує залишатися важливим напрямом у філософії та міжнародних відносинах, оскільки він пропонує спосіб досягнення глобального миру через взаємоповагу до основних етичних цінностей, котрі є спільними для всіх людей.

Концепція культурної гібридизації є важливим аспектом у міжкультурній філософії, оскільки вона підкреслює процеси змішування культурних елементів, що виникають у результаті глобалізації та зростаючих міжнародних контактів. Цей процес не обмежується лише елементами, такими як мова, традиції або стиль життя, але також охоплює глибші соціальні та ідеологічні концепти, які об'єднуються в нові культурні форми. Культурна гібридизація може відображати широку панораму культурних обмінів, коли елементи різних культур переплітаються, створюючи нові культурні ідентичності, які включають в себе впливи з кількох джерел одночасно. Така взаємодія культур створює нові простори для культурного самовираження, що значно збагачує культурний досвід людей [14].

Одним із позитивних аспектів гібридизації є можливість адаптації до глобалізованого світу, де різні культури можуть мати спільні риси, які полегшують взаєморозуміння і знижують рівень конфліктів. Наприклад, завдяки гібридизації з'являються нові культурні форми, що поєднують

елементи різних традицій, дозволяючи створювати унікальні спільноти, де люди з різних країн і культур можуть знаходити спільні точки дотику. Такі процеси часто спостерігаються в музиці, мистецтві, кухні та навіть у стилі життя, де поєднуються традиції і нові інновації, що є свідченням глобальної культурної динаміки.

Однак гібридизація не позбавлена суперечностей і викликає певні питання щодо збереження культурної ідентичності. Оскільки злиття культур може призводити до взаємного впливу і змішування культурних норм, деякі соціальні групи можуть відчувати загрозу для своїх традицій і звичаїв. Це може стати причиною конфліктів, оскільки певні елементи культури, які втрачаються через гібридизацію, можуть бути сприйняті як важливі для збереження ідентичності національних або етнічних груп. Крім того, створення нових культурних норм може призвести до маргіналізації або навіть до відчуження тих, хто не здатний адаптуватися до цих змін [4].

У контексті міжкультурного діалогу важливо знаходити баланс між збереженням культурної різноманітності і визнанням спільних елементів, що виникають через культурну гібридизацію. Успішна інтеграція різних культурних форм може відбуватися лише за умови взаємної поваги і прийняття, де кожна культура має можливість зберігати свою унікальність, одночасно взаємодіючи з іншими культурами на рівних умовах.

Концепція міжкультурного діалогу в міжкультурній філософії є основною стратегією для досягнення порозуміння і співпраці між різними культурами. Цей діалог передбачає відкритість до інших культурних традицій, готовність слухати і поважати погляди інших, а не нав'язувати свої уявлення або моделі поведінки. Міжкультурний діалог виводить на перший план важливість взаємного розуміння, яке не обов'язково має означати компроміс або взаємні поступки. Швидше, це процес, в якому кожна культура має можливість висловити свої особливості, а також активно намагатися зрозуміти й інші культурні норми без домінування або намагання змінити інші системи цінностей [12].

Цей процес дозволяє подолати стереотипи та упередження, які часто є причиною непорозумінь і конфліктів між культурами. Водночас, важливим аспектом міжкультурного діалогу є визнання того, що кожна культура має право на власну ідентичність та збереження своїх традицій. Тому діалог не має на меті змусити культури зректися своїх відмінностей, а, навпаки, створити умови для того, щоб ці відмінності могли співіснувати в умовах взаємної поваги. Однак, з огляду на глобалізацію та технологічний прогрес, міжкультурний діалог має велике значення для збереження миру та гармонії в суспільствах, де зустрічаються представники різних культур.

Міжкультурний діалог відкриває нові можливості для спільного вирішення глобальних проблем, таких як екологічні катастрофи, економічні кризи або соціальні несправедливості, які потребують взаємодії та співпраці різних культур. Важливим аспектом цього процесу є те, що діалог сприяє розвиткові критичного мислення, оскільки люди мають можливість оцінити власні переконання та погляди через призму чужих культурних реалій. Це дозволяє побудувати більш комплексне та збалансоване розуміння світу, в якому важливо знайти спільні точки дотику для подолання різноманітних конфліктів та поліпшення взаємодії на міжнародній арені.

Такий діалог може мати багато форм — від академічних обговорень до культурних обмінів або дипломатичних ініціатив. Незважаючи на те, що міжкультурний діалог не гарантує швидких результатів, він є важливим інструментом у процесі глобальної інтеграції, що забезпечує збереження культурної різноманітності та сприяє розвитку мирного співіснування народів [7].

Усвідомлення цих концепцій дозволяє краще зрозуміти складність і багатогранність міжкультурної взаємодії в контексті сучасних соціальних і технологічних змін. Вони є основою для розвитку нових підходів до міжкультурного порозуміння в умовах глобалізації та цифрової епохи.

1.3. Глобалізація та виклики міжкультурного діалогу

Глобалізація є одним із найважливіших процесів сучасного світу, який суттєво впливає на міжкультурний діалог. Вона спричиняє не тільки економічні та політичні зміни, але й змінює соціокультурні структури, сприяючи створенню глобального простору, де різні культури взаємодіють, обмінюються і впливають одна на одну. Глобалізація, з одного боку, може бути потужним стимулом для розвитку міжкультурних відносин, оскільки вона сприяє зменшенню бар'єрів між народами і країнами, підвищуючи рівень доступу до культурної інформації та ресурсів. З іншого боку, вона також вносить ряд викликів і ризиків, зокрема, може призводити до культурної гомогенізації, де домінуючі культури здатні підміняти або витісняти менш поширені.

Глобалізація, як явище, значно змінює традиційні соціальні, культурні та економічні структури, створюючи нові можливості для взаємодії між країнами та культурами. Це зростаюча взаємозалежність, внаслідок якої культури починають взаємодіяти більш інтенсивно, створюючи широкий спектр можливостей для культурного обміну, обміну ідеями та досвідом. З одного боку, глобалізація дозволяє культурам обмінюватися своїми досягненнями, віднайти нові шляхи для розвитку через вплив інших культурних практик і традицій. Водночас цей процес породжує серйозні виклики, пов'язані зі збереженням культурної ідентичності в умовах інтеграції в глобальний контекст [15].

Міжкультурний діалог у глобалізованому світі набуває особливої важливості, оскільки він стає основою для розвитку взаєморозуміння між народами та запобігання конфліктам, що можуть виникнути через культурні різниці. Збереження культурної ідентичності в умовах глобалізації потребує постійного перегляду і переосмислення звичних підходів до культурних відносин. Це включає в себе необхідність врахування унікальності кожної культури, водночас розуміючи важливість взаємодії з іншими культурами для збереження миру та стабільності.

Культурна різноманітність, що стає характерною рисою глобалізованого світу, визначає основні тенденції в міжнародних відносинах. Вона сприяє розвитку нових форм співпраці та обміну, таких як культурні програми, міжнародні форуми, освітні ініціативи, які допомагають створити спільне розуміння серед різних народів. Міжкультурний діалог в цьому контексті є не лише способом вирішення конфліктів, а й важливим інструментом для зміцнення соціальної згуртованості на глобальному рівні. Оскільки культурні відмінності можуть стати як джерелом конфліктів, так і основою для розвитку взаємоповаги і співпраці, міжкультурний діалог сприяє виробленню спільних етичних норм, заснованих на принципах справедливості, рівності та свободи.

У глобалізованому світі міжкультурний діалог набуває значення як необхідний елемент для мирного співіснування різних культур, що дозволяє побудувати більш інтегроване та гармонійне глобальне суспільство. Тільки через відкрите і взаємоповажне спілкування можна подолати бар'єри між культурами і забезпечити стійкий розвиток у контексті зростаючої глобалізації [25].

Цифрові технології значно посилили процес глобалізації, створюючи безпрецедентні можливості для культурного обміну та взаємодії на глобальному рівні. Інтернет, соціальні мережі та цифрові платформи стали важливими інструментами для миттєвого обміну ідеями, знаннями, мистецтвом і наукою, дозволяючи людям з різних куточків світу здійснювати комунікацію без бар'єрів, що колись існували. Ці технології забезпечують безпосередній контакт між культурами, що дозволяє здійснювати взаємний вплив, а також сприяє розширенню горизонтів для багатьох культур, які раніше були ізольовані або мали обмежені можливості для виходу на міжнародну арену.

Особливо важливою є здатність цифрових технологій забезпечувати збереження культурної ідентичності навіть у умовах глобалізації. Завдяки цим технологіям, культура, яка раніше могла бути маловідомою або не мала

доступу до широкої аудиторії, може зараз знаходити своє місце на світовій сцені. Водночас, ці технології сприяють культурному збагаченню, оскільки дозволяють зберігати унікальні традиції та цінності, водночас адаптуючи їх до глобальних вимог та обміну інформацією.

Цифрові технології дають можливість не тільки зберігати і відтворювати традиції, а й відкривати нові шляхи для розвитку культурного самовираження. Через цифрові платформи, на яких відбуваються активні обговорення, публікації, інтерв'ю та інші форми комунікації, культури можуть взаємодіяти, перенасичуватися і вдосконалюватися, зберігаючи при цьому свою самобутність. Цей процес взаємопроникнення і впливу на різні культурні сфери забезпечує можливість для глибшого порозуміння і співпраці, роблячи цифрову епоху ще більш важливим етапом у розвитку міжкультурних відносин [26].

Глобалізація, безумовно, створює нові можливості для міжкультурного обміну, однак одночасно вона породжує й серйозні виклики для міжкультурного діалогу. Одним із основних таких викликів є культурні суперечності, які виникають через різні погляди на етику, релігію, політику, соціальні норми та навіть базові принципи взаємодії між людьми. У світі, що все більше інтегрується в єдиний глобальний простір, відбувається зіткнення різноманітних культурних традицій, що може призводити до непорозумінь і навіть конфліктів. Особливо гостро це відчувається в ситуаціях, коли західні цінності, що є домінуючими в глобальному інформаційному просторі, не знаходять розуміння чи прийняття в культурах, які мають інші історичні, релігійні або соціальні традиції. Це стає перешкодою для ефективного міжкультурного діалогу, оскільки така різниця в цінностях може стати джерелом напруженості.

Тим не менш, глобалізація також створює можливості для розвитку нових форм культурного співіснування, зокрема через міжкультурний діалог. Цей діалог передбачає відкритість для інших культур, готовність до обміну досвідом та знаннями, а також пошук спільних цінностей, які можуть стати

основою для мирного співіснування. Важливо, що у такому діалозі не повинно бути місця для примусу чи нав’язування одних культурних норм іншим. Ключовим аспектом є взаємна повага та розуміння, здатність слухати і приймати інші точки зору, навіть якщо вони відрізняються від власних.

У контексті глобалізації особливо важливу роль відіграє освіта та медіа. Цифрові технології можуть стати потужним інструментом для розширення культурної відкритості, адже вони дозволяють людям з різних культур отримувати доступ до знань про інші народи, їхню історію, традиції та цінності. Це не тільки сприяє глибшому розумінню культурного багатства світу, але й допомагає боротися зі стереотипами та упередженнями, які часто виникають через обмежену інформацію. Цифрові медіа, такі як онлайн-курси, відео, блоги та соціальні мережі, дають можливість знайомитись з іншими культурами на рівні безпосереднього контакту, створюючи майданчик для обміну ідеями та досвідом [3].

Проте, цей процес вимагає також розвитку нових етичних стандартів, які можуть допомогти зберегти рівновагу між збереженням культурної ідентичності та інтеграцією в глобальне суспільство. Важливо створювати умови для того, щоб культурна інформація не піддавалася маніпуляціям і використовувалась для позитивних цілей. Розробка етичних норм в цифровому середовищі має сприяти тому, щоб кожна культура могла розвиватися в умовах взаємної поваги, не зазнаючи загрози асиміляції чи викривлення своїх традицій і цінностей. Це дозволить забезпечити сталий розвиток глобальної культурної відкритості, де різноманітність стане не проблемою, а джерелом сили та збагачення для всього світу.

РОЗДІЛ 2
ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА МІЖКУЛЬТУРНИЙ ДІАЛОГ

2.1. Цифрова епоха як новий етап культурної взаємодії

Цифрова епоха стала новим етапом у розвитку культурної взаємодії, що суттєво змінила традиційні форми комунікації між культурами. Інформаційні технології, зокрема інтернет та цифрові платформи, відкрили нові можливості для взаємодії, зменшивши географічні та соціальні бар'єри між людьми з різних культур. Цифрове середовище стало платформою для глобальної взаємодії, де інформація миттєво доступна для всіх учасників. Процеси глобалізації набувають нового змісту, а культурна взаємодія стає більш доступною, ефективною і багатогранною.

Однією з найбільш значущих особливостей цифрової епохи є масовий доступ до інформації, що дозволяє людям з різних культур отримувати знання про традиції, мову, мистецтво та історію інших народів. Завдяки цьому зростає можливість для більш глибокого розуміння та прийняття культурних відмінностей, що в свою чергу сприяє розвитку міжкультурного діалогу. У світі, де кожен має доступ до глобального інформаційного простору, стає простішим процес знайомства з іншими культурами, що дозволяє подолати стереотипи і упередження. Інформація стає не лише доступною, а й активно обговорюваною на різноманітних платформах, створюючи тим самим умови для формування більш відкритого і плюралістичного світогляду [35].

Водночас цифрові технології значно розширюють можливості для культурного самовираження та самопрезентації. Кожна культура тепер може не тільки бути частиною глобального культурного простору, але й активно поширювати свої цінності, переконання та наративи серед аудиторії, яка раніше могла бути обмежена географічними чи іншими бар’єрами. Соціальні мережі, блоги, відео-платформи та інші онлайн-ресурси стали потужними

інструментами для представлення культурної ідентичності. Кожен народ чи спільнота може надавати світу унікальну перспективу на свої традиції, святкування, мистецтво, що дозволяє зберігати й передавати культурну спадщину в цифровому форматі, при цьому відкриваючи нові можливості для глобальної комунікації і обміну. Важливим є те, що це самовираження відбувається на рівні, що дозволяє впливати не лише на локальні, а й на глобальні дискурси, роблячи культурну різноманітність важливою частиною сучасного світу.

Цифрові платформи, зокрема соціальні мережі, відео- та блогові платформи, дозволяють не лише передавати інформацію, а й сприяти формуванню нових культурних тенденцій і рухів, які об'єднують людей з різних куточків світу. Вони створюють можливості для розширення обміну ідеями, поглядами та практиками, а також для створення нових форм культурного вираження, що можуть мати великий вплив на глобальне суспільство. Через ці платформи культура перестає бути лише локальним явищем, і кожен має можливість долучатися до глобальних культурних процесів, незалежно від свого географічного чи соціального положення. Це дає шанс для поширення та популяризації менш відомих культур, які можуть вийти на передній план, отримати визнання і стати частиною світової культурної спадщини [18].

Сучасні цифрові технології також сприяють збереженню культурної спадщини, забезпечуючи створення цифрових архівів, онлайн-музеїв і віртуальних виставок. Це дозволяє збирати, зберігати і представляти культурні об'єкти у глобальному доступі, даючи можливість людям з різних куточків світу взаємодіяти з історією, мистецтвом і традиціями інших народів. Завдяки цифровим архівам зберігаються не лише матеріальні об'єкти, а й нематеріальна культура, наприклад, традиційні пісні, ремесла, ритуали, що дозволяє уникнути їх забуття і вивести на новий рівень культурної інтеграції. Онлайн-ресурси стають не лише інструментами збереження, а й платформами для розвитку культурних дискусій, вивчення і

поширення нових культурних цінностей у цифрову добу.

Цифровізація культурної взаємодії приносить не лише нові можливості, але й виклики, що стосуються збереження культурної різноманітності. Одним із основних ризиків є культурна гомогенізація, коли домінуючі культури, зокрема ті, що мають економічну, політичну та інформаційну потужність, отримують непропорційно великий вплив на інші культури. Це створює загрозу для унікальних культурних рис, які можуть бути поглинуті глобальними тенденціями та стандартами. Втрата традиційних практик, мов, ремесел та інших важливих елементів культури може призвести до зменшення різноманітності світової культурної спадщини, а також до відчуження менших культур від глобального процесу.

Крім того, цифрові технології можуть сприяти посиленню стереотипів та упереджень. Віртуальні платформи, такі як соціальні мережі чи новинні сайти, часто формують спрощену або навіть викривлену картину про різні культури, що сприяє стереотипізації. Контент, який поширюється через ці платформи, інколи може бути поверхневим, що не дає повної або точного уявлення про багатство та складність інших культур. Це може призводити до поширення негативних або однобоких уявлень, що, в свою чергу, підживлює упередження і культурні розриви, а не сприяє справжньому порозумінню і взаємоповазі [19].

Цифрова епоха визначає новий етап культурної взаємодії, оскільки технології значно змінюють способи, якими культури взаємодіють, спілкуються і обмінюються інформацією. Вона відкриває нові можливості для створення глобальних, цифрових платформ, де люди з різних культур можуть спілкуватися, обмінюватися знаннями, ідеями та досвідом, долаючи традиційні бар'єри, такі як географічні, мовні та соціальні. Ці платформи, зокрема соціальні мережі, форуми, онлайн-курси та вебсайти, стають новими просторами для міжкультурного діалогу, що дозволяє зменшити відстань між культурами і допомагає формувати глобальну спільноту, яка взаємодіє за допомогою цифрових інструментів.

Цифрова комунікація також дозволяє створювати нові форми культурної ідентичності. Люди мають можливість виражати свою культурну належність через цифрові платформи, де вони можуть поділитися своєю культурною спадщиною, творчістю та традиціями з глобальною аудиторією. Це призводить до того, що культури більше не обмежуються національними або локальними межами, а стають частиною світового інформаційного простору. Водночас, така глобалізація культури може призвести до створення гібридних форм культурної ідентичності, де елементи різних культур змішуються, що може мати як позитивні, так і негативні наслідки для збереження унікальності окремих культур [6].

Одним із ключових аспектів цифрової епохи є можливість швидкого поширення культурних продуктів і ідей. Це стосується як традиційних культурних форм, таких як література, мистецтво, музика, так і нових форм, зокрема цифрових мистецтв і контенту, створеного за допомогою технологій. Платформи, що дозволяють доступ до онлайн-музеїв, галерей, концертів, а також розповсюдження книг, фільмів і музики, дають людям з різних куточків світу можливість ознайомлюватися з культурними надбаннями інших народів без обмежень. Це створює нові форми міжкультурної комунікації і співпраці, що дозволяє людям більш глибоко розуміти інші культури і їхні цінності.

Цифрова епоха також відкриває нові можливості для освіти, зокрема для міжкультурного навчання. Онлайн-курси, вебінари та інші освітні ресурси дозволяють людям з різних країн та культур отримувати доступ до знань і навчальних програм, що сприяють глибшому розумінню різних культурних контекстів. Це також дає можливість створювати програми, які враховують культурні особливості і потреби різних аудиторій, підвищуючи ефективність навчання в багатокультурних умовах.

Проте, попри всі переваги, цифрова епоха не позбавлена своїх викликів і проблем. Однією з таких проблем є цифровий розрив, який відображає нерівний доступ до технологій між різними регіонами світу, а також між

соціальними групами всередині країн. Цей розрив може призвести до того, що деякі культури залишаються на периферії цифрового простору, в той час як інші отримують більш повний доступ до цифрових ресурсів. Це питання також має етичний вимір, оскільки доступ до інформації і можливість виражати себе через цифрові платформи є важливою складовою культурної рівності.

Ще однією проблемою є питання збереження культурної спадщини в умовах цифровізації. Цифрові технології, незважаючи на свою потужність у збереженні і поширенні культурних продуктів, можуть ставати також загрозою для автентичності культурних форм. Наприклад, відтворення культурних об'єктів у цифровому форматі не завжди може передати всю глибину і багатство оригінального контексту. Збереження традиційних практик і ремесел може бути ускладнене через глобалізацію цифрових форм, що часто призводить до їх стандартизації та спрощення [9].

Також важливо врахувати етичні виклики, пов'язані з використанням цифрових технологій у міжкультурному контексті. Проблема маніпуляцій з інформацією, використання цифрових платформ для пропаганди стереотипів і дискримінації є надзвичайно актуальною в умовах цифрової епохи. Культурні особливості можуть бути спотворені або використані для створення ворожнечі, що вимагає від розробників технологій та державних органів вироблення чітких етичних норм і політик.

Незважаючи на ці виклики, цифрова епоха є важливим етапом у розвитку міжкультурної взаємодії, оскільки вона сприяє обміну ідеями, збереженню культурного різноманіття та розвитку нових форм культури. Використання цифрових технологій може стати потужним інструментом для сприяння культурному обміну і збереження багатства людських традицій, якщо це буде відбуватися відповідно до етичних норм і з урахуванням культурних відмінностей.

2.2. Соціальні мережі та цифрові платформи як інструменти міжкультурного діалогу

Соціальні мережі та цифрові платформи відіграють важливу роль у розвитку міжкультурного діалогу, ставши основними інструментами для взаємодії між людьми з різних культурних контекстів. Вони створюють нові можливості для миттєвого обміну інформацією, знанням, культурними цінностями, що дозволяє зменшити бар'єри між культурами та сприяти їхньому взаєморозумінню. Платформи, такі як Facebook, Instagram, Twitter, YouTube та інші, дозволяють людям з різних країн ділитися своїм досвідом, думками, мистецтвом, що сприяє не лише поглибленому розумінню інших культур, а й розвитку глобального культурного простору [38].

Соціальні мережі відіграють важливу роль у збереженні та розвитку культурної різноманітності завдяки своїй доступності та рівності. Вони забезпечують платформу для людей з різних культурних груп, дозволяючи кожному виражати свої цінності, переконання та досвід, що є особливо важливим у глобалізованому світі. Ці технології дозволяють користувачам з усіх куточків планети ділитися власною культурною спадщиною, що надає можливість зберігати та популяризувати менш відомі або менш представлені культури. У свою чергу, це сприяє розвитку культурної рівності та зменшенню ієрархії між культурами, де більш сильні або впливові культури не домінують.

Через соціальні мережі представники різних культур можуть взаємодіяти без обмежень, обмінюватися ідеями, дискутувати з різних питань і формувати нові культурні ідентичності. На цих платформах часто виникають спільноти, які поєднують традиції і практики різних народів, створюючи нові культурні форми, що відображають синтез і впливи. Це особливо важливо для збереження культурної різноманітності, оскільки дозволяє кожній культурі не тільки залишатися унікальною, але й адаптуватися до умов сучасного глобального світу, при цьому не втрачаючи своєї автентичності.

Соціальні мережі стали важливим інструментом для розвитку міжкультурної освіти, відкриваючи нові можливості для глобального навчання та обміну знаннями. Вони дозволяють створювати міжнародні освітні проекти, організовувати онлайн-курси, вебінари, конференції та інші форми навчання, що забезпечують доступ до ресурсів, яких раніше не було б доступно для багатьох культур і регіонів. Такі платформи створюють простір для інтерактивної взаємодії між учасниками з різних країн, що сприяє розвитку культурної обізнаності та взаємоповаги.

Особливо важливою є можливість обміну не лише текстовою інформацією, але й різноманітними медіа-форматами, такими як відео, фото та аудіоматеріали. Це дозволяє краще зрозуміти культурні традиції, звичаї та мистецькі досягнення різних народів. Візуальні та звукові матеріали створюють більш глибоке і наочне уявлення про культурні практики, що значно збагачує навчальний досвід. В результаті, соціальні мережі стають платформами не тільки для обміну знаннями, а й для формування нових культурних ідентичностей, сприяючи розвитку глобального міжкультурного діалогу.

Попри значний потенціал соціальних мереж для міжкультурного діалогу, їх використання також не позбавлене ризиків та обмежень. Одним із основних викликів є можливість виникнення конфліктів через культурні непорозуміння або різні погляди на етичні питання. Враховуючи різноманіття культурних традицій та моральних норм, деякі теми можуть сприйматися по-різному, що створює сприятливе середовище для конфронтацій. Наприклад, обговорення релігійних або політичних тем може викликати напруження, якщо не буде враховано різницю в культурних контекстах [23].

Соціальні мережі можуть також стати майданчиком для маніпуляцій, поширення стереотипів, дезінформації та фейкових новин, що значно ускладнює міжкультурне спілкування. Такий контент може посилювати упередження і формувати негативні уявлення про певні народи чи культури,

що перешкоджає розвитку взаєморозуміння. Особливо це стосується випадків, коли інформація безконтрольно поширюється, не піддаючись критичному аналізу та перевірці фактів.

Тим не менш, соціальні мережі також мають потенціал стати простором для формування нових форм культурного співіснування. За умов свідомого та відповідального використання, ці платформи можуть стати засобом об’єднання людей, підтримки конструктивних дискусій, розширення культурних горизонтів та забезпечення більш глибокого розуміння один одного на глобальному рівні. Важливо лише забезпечити, щоб міжкультурний діалог в соціальних мережах був заснований на повазі до відмінностей і прагненні до співпраці, що сприятиме стабільному розвитку та мирному співіснуванню в умовах глобалізації.

Цифрові платформи стали важливим інструментом для культурного самовираження, дозволяючи різним видам мистецтва та традиціям досягати глобальної аудиторії. Музика, кіно, література, візуальне мистецтво та навіть традиційні ремесла можуть швидко набувати популярності завдяки можливостям соціальних мереж, таких як YouTube, Instagram, TikTok і Spotify. Ці платформи дають змогу митцям, музикантам, письменникам і ремісникам презентувати свою роботу на міжнародному рівні, що створює нові можливості для культурного обміну та впливу.

Водночас, цифрові технології дозволяють здійснювати кроскультурні ініціативи, які об'єднують різні традиції, стилі та концепції. Наприклад, завдяки спільним проектам у музиці, кіно чи мистецтві виникають нові форми культурного вираження, які поєднують елементи різних культур. Це не лише сприяє поширенню культурних інновацій, але й допомагає зламати бар'єри та створити нові канали для міжкультурного діалогу, що забезпечує глибше розуміння і пошану до різноманіття.

Крім того, цифрові платформи дозволяють людям з різних частин світу спільно творити та взаємодіяти, не зважаючи на географічні межі. Це сприяє формуванню спільнот, де культура є не лише способом самовираження, а й

засобом обміну досвідом і знаннями, що має великий потенціал для зміцнення культурних зв’язків у глобалізованому світі [37].

Соціальні мережі та цифрові платформи є важливими каналами міжкультурного діалогу в сучасному світі. Вони не тільки відкривають нові можливості для спілкування між людьми з різних культур, а й допомагають зберігати і поширювати культурну спадщину, що є важливим для розвитку глобальної культурної ідентичності.

Соціальні мережі та цифрові платформи відіграють не лише роль у підтримці міжкультурного діалогу, але й в сприянні розвитку нових форм культурного співіснування та адаптації до швидко змінюваного глобалізованого світу. Вони створюють унікальні можливості для науковців, митців, активістів і громадських діячів, дозволяючи їм швидко та ефективно долати кордони, географічні та культурні обмеження, відкриваючи доступ до нових аудиторій. Ці платформи можуть бути використані для формування глобальних ідентичностей, де культура, традиції та звичаї стають не лише способом самовираження, а й інструментом для формування спільної глобальної свідомості.

Особливо важливим є аспект просування культурної дипломатії через цифрові технології. Держави, міжнародні організації, культурні інституції все більше використовують соціальні мережі для популяризації своїх культурних досягнень та ініціатив. Це дозволяє не тільки підвищувати інтерес до культури тієї чи іншої країни, а й стимулювати культурні обміни на міжнародному рівні. Завдяки цифровим платформам культурні заходи, виставки, фестивалі, форуми та інші ініціативи можуть бути доступні для людей по всьому світу, дозволяючи їм долучатися до культурного обміну, не виходячи з дому. Це надає нові можливості для розвитку міжнародного співробітництва, яке базується на взаємоповазі та розумінні.

Цифрові платформи також є важливими для розвитку культурної інклюзії, даючи можливість тим, хто зазвичай залишався поза увагою, отримати можливість висловити свою культурну ідентичність і бути

почутим. Листування, блоги, онлайн-курси та інші інтерактивні платформи стали важливим інструментом для представників меншин, біженців, мігрантів і всіх тих, хто не має змоги публічно виражати свої думки та переконання в реальному житті. Це дозволяє їм не лише зберігати свою культурну ідентичність, а й брати участь у широкому міжкультурному обміні.

Водночас, зважаючи на величезний обсяг інформації, який генерується на цих платформах, важливим є розвиток критичного мислення серед користувачів. Інтернет-простір є майданчиком для боротьби з фальшивими новинами, стереотипами, расизмом та іншими формами культурної дискримінації. Інтеркультурний діалог, який здійснюється через соціальні мережі, повинен базуватись на розумінні різних культурних контекстів та етичних нормах. Лише так можна забезпечити ефективну взаємодію, яка буде сприяти розвитку глобального порозуміння, а не розпалювати нові конфлікти [10].

Соціальні мережі також слугують потужним інструментом для привернення уваги до глобальних соціальних та культурних проблем, таких як зміни клімату, бідність, дискримінація, гендерна рівність, захист прав людини. Завдяки можливості мобілізувати величезні аудиторії, користувачі можуть організовувати кампанії на підтримку певних ініціатив, створювати петиції, проводити онлайн-акції, що дозволяє підвищити обізнаність щодо важливих культурних та соціальних тем. Це дозволяє сприяти формуванню глобальної солідарності та співпраці серед різних культурних та етнічних груп у вирішенні спільних проблем.

Цифрові платформи також створюють нові можливості для збереження та відновлення культурної спадщини. Можна використовувати їх для документування культурних традицій, обрядів, ремесел, які перебувають під загрозою зникнення. Оцифровка важливих культурних пам’яток, мистецьких творів та історичних документів дозволяє зберегти цю спадщину для майбутніх поколінь, а також зробити її доступною для вивчення в будь-якій

точці світу.

Проте, незважаючи на численні переваги, соціальні мережі та цифрові платформи не є панацеєю. Вони потребують критичного підходу, адже без належного контролю за їхнім використанням можна зіткнутися з проблемами інформаційної маніпуляції, нав'язуванням односторонніх поглядів, кібербулінгом, а також ризиками для конфіденційності користувачів. Крім того, існує небезпека створення "цифрових бульбашок", де люди з певними поглядами і переконаннями залишаються лише в межах своїх культурних груп, не вийшовши за межі своїх переконань і поглядів [40].

Отже, соціальні мережі та цифрові платформи мають величезний потенціал для сприяння міжкультурному діалогу, культурному обміну та взаєморозумінню, але їх ефективне використання залежить від здатності суспільства управляти цими платформами, розвивати цифрову грамотність серед користувачів і забезпечити доступ до перевіреної та достовірної інформації. Для того, щоб ці платформи справді стали інструментами миру, розвитку та гармонії, потрібно більше уваги приділяти питанням етики, боротьбі з дискримінацією та сприянню здоровому міжкультурному обміну.

2.3. Виклики та ризики цифровізації міжкультурних відносин

Цифровізація міжкультурних відносин має багато переваг, але водночас несе в собі ряд викликів та ризиків, які можуть серйозно вплинути на якість міжкультурного діалогу. Одним із основних викликів є збереження культурної автентичності в умовах глобалізації та масового поширення цифрових технологій. Завдяки цифровим платформам можливості для поширення культурних продуктів значно збільшуються, однак одночасно виникає ризик того, що менш розвинуті культури або менш популярні культурні практики можуть бути витіснені домінуючими культурами, що мають більше ресурсів для просування своїх цінностей у цифровому просторі.

Однією з основних проблем цифровізації міжкультурних відносин є так звана "цифрова прірва" — нерівний доступ до цифрових технологій. У країнах з низьким рівнем економічного розвитку значна частина населення не має доступу до інтернету або не може скористатися новітніми цифровими технологіями. Це створює суттєві обмеження для участі цих людей у глобальному міжкультурному діалозі. Вони не можуть активно долучатися до обміну ідеями, інформацією чи культурними цінностями через онлайн-платформи, що зменшує їх можливості впливати на міжнародний культурний простір.

Такі бар'єри сприяють ще більшій ізоляції певних груп від глобальних процесів і створюють дисбаланс у культурному обміні. У той час як люди з доступом до цифрових технологій можуть вільно поширювати свої культурні продукти і ідеї, представники країн, які стикаються з проблемами доступу, залишаються на периферії глобальної культурної комунікації. Це посилює нерівність між культурами, створюючи додаткові труднощі у формуванні багатогранного та рівноправного міжкультурного діалогу [22].

Однією з серйозних проблем цифрового простору є анонімність користувачів, яка часто веде до відсутності персональної відповідальності за свої дії. Це дозволяє інтернет-користувачам висловлювати агресивні, дискримінаційні чи навіть ворожі погляди без побоювання бути покараними або оціненими за їхні слова. У контексті міжкультурного діалогу це створює додаткові труднощі, оскільки анонімні повідомлення можуть швидко розповсюджуватися, формуючи негативні стереотипи або спотворюючи уявлення про інші культури.

Легкість поширення інформації разом із анонімністю сприяє тому, що міжкультурне спілкування стає більш уразливим до мови ненависті, расизму, ксенофобії та інших форм агресії. Це ускладнює досягнення справжнього порозуміння між народами і може поглиблювати культурні бар'єри. Більш того, такі негативні впливи можуть не лише сприяти конфліктам між окремими культурами, але й створювати ворожу атмосферу, де культурні

відмінності трактуються як загроза, а не як можливість для збагачення і обміну досвідом.

Одним із серйозних викликів у цифровому середовищі є проблема маніпуляцій та поширення фейкових новин, що стосуються культурних тем. Завдяки швидкому розповсюдженню інформації, деякі культурні особливості або практики можуть бути спотворені, подані в контексті, що викривлює їх справжнє значення. Це може спричиняти негативне сприйняття певних культур чи народів у глобальному контексті, підкріплюючи стереотипи та упередження. Наприклад, якщо певні культурні практики або традиції представлено в невірному або однобокому світлі, це може формувати хибні уявлення про них, що підсилює несприйняття і страх перед іншими культурами.

Цей феномен не лише шкодить міжкультурному діалогу, але й може призвести до політичних та соціальних напружень, оскільки неправдиві або спотворені інформації швидко поширюються через соціальні мережі та інші платформи, де немає ефективних механізмів перевірки достовірності. Погіршує ситуацію також те, що такі новини часто мають емоційно заряджений характер, що ще більше ускладнює осмислене сприйняття культурних аспектів [11].

Іншим важливим аспектом є етичні проблеми, пов’язані з використанням персональних даних. У цифровому середовищі відсутність єдиних стандартів і регламентів щодо захисту приватної інформації створює серйозні ризики для зловживань. У країнах з різними правовими системами щодо захисту особистих даних це питання стає ще більш актуальним. Неврегульованість використання персональних даних може призвести до порушень приватності користувачів і створити додаткові бар'єри для відкритого та чесного міжкультурного обміну.

У підсумку, цифровізація міжкультурних відносин приносить як позитивні, так і негативні наслідки. З одного боку, вона відкриває нові можливості для спілкування та взаємодії між культурами, а з іншого –

створює нові виклики, які потребують ретельного аналізу та розв'язання. Успішна інтеграція цифрових технологій у міжкультурний діалог вимагає не лише технологічних інновацій, але й етичних та соціальних стратегій, що забезпечують рівність, справедливість і захист культурних особливостей у глобальному цифровому середовищі.

РОЗДІЛ 3
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНТЕРКУЛЬТУРНОЇ ФІЛОСОФІЇ У ЦИФРОВУ ДОБУ

3.1. Етичні аспекти міжкультурного спілкування в цифровому середовищі

Етичні аспекти міжкультурного спілкування в цифровому середовищі є одними з найбільш актуальних питань сучасної інтеркультурної філософії. Цифровізація змінила способи, якими ми спілкуємося, обмінюємося інформацією та взаємодіємо з людьми з різних культур. В умовах глобалізації та поширення соціальних мереж стало очевидним, що етика міжкультурного спілкування набуває нових вимірів, що вимагають глибшого розуміння та перегляду традиційних підходів до комунікації [13].

У цифрову епоху важливо забезпечити, щоб інформація, що передається через цифрові платформи, враховувала культурні відмінності та сприяла взаємоповазі. Через миттєве поширення контенту на глобальному рівні, існує великий ризик того, що невірно інтерпретовані або нечутливі повідомлення можуть спричинити непорозуміння або навіть образи. У цьому контексті важливим етичним питанням є усвідомлене використання мови, символів і зображень, оскільки те, що для однієї культури може бути прийнятним або навіть звичайним, для іншої може бути неприпустимим або образливим.

Наприклад, деякі жести або символи, що широко використовуються в одному регіоні чи країні, можуть бути непристойними або мати зовсім інше значення в інших культурах. Це може призвести до серйозних помилок у комунікації та взаємодії, що в кінцевому підсумку вплине на міжкультурний діалог. Важливість культурної чутливості полягає в тому, щоб зберегти ефективну взаємодію та уникнути випадкових конфліктів чи непорозумінь, спричинених недооцінкою або нехтуванням культурних контекстів.

Особливо важливо звертати увагу на те, як різні культурні групи можуть сприймати як позитивні, так і негативні повідомлення, зокрема в онлайн-середовищі, де часто відсутня невербальна комунікація, що полегшує процес інтерпретації намірів. Тому етичні стандарти для цифрових комунікацій мають бути спрямовані на забезпечення більш глибокого розуміння та підтримки поваги до культурних відмінностей, щоб уникнути шкоди та сприяти здоровому міжкультурному діалогу [36].

Проблема конфіденційності та приватності особистих даних є однією з найважливіших етичних тем у цифровій епосі, де платформи збирають та обробляють величезну кількість персональної інформації своїх користувачів. У глобалізованому світі, де люди з різних культур взаємодіють через цифрові технології, питання конфіденційності набуває особливої актуальності. Кожна культура має свої уявлення про те, що вважається приватною інформацією, а що - публічною, що створює додаткові труднощі для забезпечення етичного поводження з даними на глобальному рівні.

У деяких країнах закони та нормативні акти щодо захисту персональних даних можуть бути недостатньо розвиненими або відсутніми, що підвищує ризик порушень приватності. В умовах такої правової невизначеності цифрові платформи можуть зловживати особистою інформацією користувачів, що може призвести до численних етичних проблем, таких як маніпулювання даними або їх продаж без дозволу. Це також може створювати складнощі для людей, які звикли до більш суворих норм захисту приватності, оскільки їх особисті дані можуть потрапити в обіг, не піддаючись належному захисту.

Додатково, відсутність загальних міжнародних стандартів або етичних норм для обробки персональних даних на глобальному рівні призводить до того, що в різних країнах можуть існувати абсолютно різні підходи до збору та використання даних. Це, в свою чергу, ускладнює процеси, що сприяють довірі між користувачами з різних культур, і підвищує ризик негативного впливу на міжкультурні стосунки [27].

З огляду на це, для забезпечення етичного використання персональних даних необхідно розробляти глобальні етичні стандарти, що враховують культурні відмінності в розумінні приватності, а також чіткі правові норми, які забезпечують захист даних і конфіденційності для всіх користувачів, незалежно від їх культурного чи географічного контексту.

Відповідальність за інформаційні повідомлення є ключовим аспектом у цифрову епоху, особливо в умовах швидкого поширення фейкових новин та дезінформації. Користувачі цифрових платформ повинні усвідомлювати, що кожне повідомлення, яке вони публікують або поширюють, має потенціал впливати на інших, зокрема на міжкультурне спілкування. Неправдива або маніпулятивна інформація може викликати негативні наслідки, як для окремих людей, так і для суспільства в цілому.

Особливо важливо бути свідомими наслідків поширення таких повідомлень у контексті міжкультурних взаємодій. Наприклад, неперевірена інформація про певну культуру чи народ може поглибити стереотипи, призвести до упереджень та розпалити конфлікти, що ускладнює процес взаєморозуміння між різними культурними групами. У зв'язку з цим кожен користувач цифрових платформ має етичний обов'язок перевіряти достовірність інформації перед її поширенням, звертаючи увагу на джерела та контекст [41].

Особливе значення має розуміння того, що інформація, яку ми поширюємо, може мати довготривалий ефект, впливаючи на ставлення людей до певних культур чи народів. Це ставить перед користувачами обов'язок не лише бути свідомими у своїй поведінці, а й діяти як відповідальні споживачі та поширювачі інформації, щоб уникнути випадкових або навмисних маніпуляцій, що можуть завдати шкоди міжкультурному діалогу та взаєморозумінню.

Питання справедливості та рівності в цифровому середовищі є одними з основних викликів сучасності. У світі, де цифрові технології стають важливим інструментом для вираження думок, культурних цінностей та

участі в глобальних обговореннях, нерівний доступ до цих технологій створює нові бар'єри. У багатьох країнах з низьким рівнем економічного розвитку або обмеженим доступом до інтернету, людям важко брати участь у глобальному інформаційному просторі на рівних з тими, хто має доступ до найсучасніших цифрових технологій.

Це призводить до ситуації, коли культурні групи з розвиненою економікою та технічними можливостями мають значно більший вплив на формування глобальної інформаційної політики, в той час як менш розвинені або менш технологічно оснащені культури можуть бути маргіналізовані. В результаті, голоси представників таких культур часто залишаються непочутими, і їх культурні цінності та ідентичність не отримують належної уваги на глобальному рівні. Це створює культурну нерівність, де домінуючі культури диктують стандарти, в той час як інші культури опиняються у тіні.

Важливою умовою для етичного розвитку міжкультурних відносин у цифрову епоху є забезпечення рівного доступу до цифрових платформ і технологій. Кожна культура повинна мати можливість бути почутою, а її представники — вільно висловлювати свої погляди, обмінюватися ідеями та брати участь у глобальному діалозі. Для цього необхідно сприяти розвитку цифрової інфраструктури в країнах, що розвиваються, а також підтримувати ініціативи, які дозволяють малим культурам виражати себе на рівних з домінуючими культурами [28].

Етичні аспекти міжкультурного спілкування в цифровому середовищі потребують уважного підходу та усвідомлення відповідальності кожного учасника цифрової комунікації. Цифровий простір має стати місцем взаємоповаги, рівності і конструктивного діалогу, де враховуються культурні відмінності, захищаються права людини, і сприяється розвитку глобального культурного порозуміння.

Етичні аспекти міжкультурного спілкування в цифровому середовищі стають дедалі більш важливими в умовах безперервного розвитку цифрових технологій та глобалізації. Серед основних проблем, які виникають в цьому

контексті, важливо відзначити проблему цифрової нерівності. Різний рівень доступу до технологій у різних країнах та культурах створює нові бар'єри, що обмежують можливості для вираження думок та участі в глобальних обговореннях. Ці бар'єри можуть призвести до того, що менші культурні групи та менш розвинені регіони залишаються поза обговоренням або стають жертвами маніпуляцій і несправедливого трактування своїх культурних особливостей.

Проблема цифрової нерівності виявляється не лише в доступі до технологій, а й у різних рівнях медіа-грамотності. Люди з різних культур можуть мати різний досвід у використанні цифрових платформ, що впливає на їх здатність критично оцінювати інформацію, уникати маніпуляцій або виявляти схильність до певних типів дезінформації. Різниця в рівні доступу до освіти та інформаційних ресурсів також може призвести до того, що деякі культурні групи стають більш вразливими до цифрових загроз.

Ще одним важливим аспектом є проблема соціальної відповідальності великих технологічних компаній, які контролюють великі цифрові платформи. Компанії, що володіють соціальними мережами та іншими цифровими сервісами, повинні не лише слідкувати за тим, щоб їхні платформи не ставали джерелом дезінформації та ненависті, але й активно підтримувати розвиток етичних стандартів, що враховують культурні різниці. Це включає в себе введення алгоритмів, які ураховують контекст культурних повідомлень і допомагають уникати їх неправильного сприйняття [34].

Важливо також звертати увагу на питання гендерної рівності в цифровому середовищі, де культурні особливості можуть впливати на ставлення до жінок, меншин або інших вразливих груп. У багатьох культурах існують значні відмінності в розумінні ролей жінок та чоловіків у суспільстві, і ці відмінності можуть проявлятися у цифровому спілкуванні. Наприклад, деякі культури можуть мати обмеження на участь жінок у публічних дискусіях або в онлайн-спільнотах, що ускладнює створення рівних умов для всіх учасників.

Іншим важливим аспектом є роль етичного лідерства в цифровому середовищі. Відповідальність лідерів, особливо в сфері онлайн-освіти, блогерства, журналістики та публічних дискусій, полягає не лише у створенні контенту, що відповідає стандартам етики, але й у навчанні інших користувачів принципам культурної чутливості та взаємоповаги. Лідери цифрового простору можуть стати своєрідними послами етичних норм, які забезпечать не лише розвиток конструктивного діалогу, але й сприятимуть утвердженню принципів рівності, справедливості та інклюзивності.

Не менш важливим є роль навчальних платформ та університетів у формуванні етичних норм для студентів та молодих людей, які стають учасниками глобального цифрового середовища. Важливо забезпечити належне навчання, яке допоможе розуміти, як цифрові платформи можуть бути використані як інструмент для міжкультурного спілкування, зокрема в умовах глобальних викликів, таких як міграція, війни чи природні катастрофи. Залучення молоді до етичних практик в цифровому просторі може допомогти не лише в забезпеченні ефективної комунікації, але й у створенні толерантного середовища для всіх учасників [1].

Останнім часом стає все більш очевидним, що важливо активно розвивати практики цифрової етики, які охоплюють такі аспекти, як забезпечення інклюзивності, захист прав людини та боротьба з дискримінацією, що базується на культурних, етнічних або релігійних відмінностях. Особливо в умовах постійної еволюції технологій та змін у глобальній політиці, етичні підходи до міжкультурного спілкування в цифровому середовищі повинні бути гнучкими, щоб швидко реагувати на нові виклики та підтримувати стійкий і конструктивний діалог між культурами.

Етика міжкультурного спілкування в цифровому середовищі є важливим елементом глобальної комунікації, який не лише підтримує здоровий діалог, але й забезпечує належний рівень поваги та розуміння між культурами. Принципи етичного користування інформаційними

технологіями мають стати основою для розвитку цифрового простору, де кожна культура матиме можливість бути почутою і висловити свою ідентичність без страху перед дискримінацією або маніпуляціями.

3.2. Використання штучного інтелекту для зміцнення міжкультурного порозуміння

Використання штучного інтелекту для зміцнення міжкультурного порозуміння відкриває нові перспективи для міжкультурного діалогу в цифрову епоху. Штучний інтелект (ШІ) здатний значно полегшити взаєморозуміння між культурами завдяки своїм можливостям аналізувати великі обсяги інформації та забезпечувати автоматизовану адаптацію контенту до потреб різних культурних груп [21].

Автоматичний переклад і локалізація контенту стали важливими інструментами для зниження мовного бар'єру в міжкультурному спілкуванні, що дозволяє людям з різних культур взаємодіяти, не обов'язково володіючи мовами один одного. Системи, такі як Google Translate і подібні платформи, використовують потужні алгоритми для забезпечення майже миттєвого перекладу текстів з однієї мови на іншу, що значно полегшує спілкування та сприяє обміну ідеями між культурами. Це відкриває нові можливості для глобальних діалогів, бізнесу, освіти та міжкультурних ініціатив.

Проте, незважаючи на значні досягнення в галузі автоматичного перекладу, існують певні обмеження. Одним з основних викликів є точність передачі культурних контекстів. Мовний переклад - це не лише лексичне відтворення слів, а й відображення значень, що можуть бути глибоко закорінені в культурі та історії певного народу. Наприклад, фрази або вирази, що мають конкретне значення в одній культурі, можуть бути не зовсім зрозумілими або мати інше значення в іншій культурі, навіть після буквального перекладу. Крім того, деякі слова або концепти можуть бути відсутні в інших мовах, що призводить до проблем із передачею суті.

Тому для подолання цих труднощів необхідно розвивати перекладацькі

системи, які не тільки враховують лексичні та граматичні особливості мов, але й здатні адаптувати переклад до культурних і соціальних контекстів. Це дозволить зменшити ризик непорозумінь і покращити якість комунікації між культурами. Одним із шляхів досягнення цього є використання глибинного навчання та нейронних мереж, які можуть вивчати не лише мовні конструкції, але й специфічні культурні особливості, таким чином забезпечуючи точніший та адаптований переклад.

Штучний інтелект (ШІ) має великий потенціал у створенні контенту, який враховує культурні відмінності, забезпечуючи адаптацію інформації до специфічних культурних контекстів. Такий підхід особливо важливий у сферах маркетингу, реклами, медіа та освіти, де правильне розуміння та повага до культурних норм і традицій можуть істотно вплинути на успіх комунікації. Застосування ШІ у цих галузях дозволяє створювати контент, який не лише відповідає локальним умовам, але й сприяє позитивному сприйняттю та мінімізації ризиків непорозумінь, що можуть виникнути через культурні відмінності [16].

Наприклад, у сфері маркетингу та реклами, коли кампанії націлені на різні ринки, врахування культурних особливостей є критично важливим. ШІ може допомогти адаптувати рекламні повідомлення, щоб вони відповідали соціальним і культурним переконанням, а також уникали образливих чи нетактовних виразів, які можуть бути неправильно сприйняті в інших культурах. Це дозволяє значно підвищити ефективність рекламних кампаній, уникнути негативних реакцій та забезпечити гармонійне взаємодія з аудиторією.

У медіа та новинній індустрії ШІ може допомогти створювати контент, який враховує культурні та етнічні відмінності, щоб уникнути стереотипів і поширення фейкових новин, що можуть посилювати конфлікти між культурами. У свою чергу, у сфері освіти, де діти та студенти з різних культур можуть навчатися разом, ШІ може бути використаний для створення персоналізованих освітніх матеріалів, які відповідатимуть культурним

традиціям та потребам учнів. Це підвищує ефективність навчання в багатокультурних середовищах, забезпечуючи інклюзивність та рівний доступ до знань для всіх учасників.

ШІ може стати важливим інструментом для розвитку міжкультурного порозуміння та співпраці, допомагаючи забезпечити, щоб контент був чутливим до культурних відмінностей і відповідав вимогам сучасних глобалізованих суспільств.

Штучний інтелект може стати потужним інструментом для моніторингу та аналізу міжкультурного діалогу на цифрових платформах, що дозволяє зберігати баланс у глобальних комунікаціях. Завдяки можливості обробляти великі обсяги даних, ШІ може здійснювати аналіз контенту, створеного користувачами на різних платформах, таких як соціальні мережі, форуми та блоги. Це дає змогу виявляти ключові теми, які активно обговорюються між різними культурами, а також визначати настрої, що можуть свідчити про потенційні конфлікти чи непорозуміння.

Однією з переваг використання ШІ для аналізу міжкультурного діалогу є можливість виявлення негативних або суперечливих тенденцій ще на ранніх етапах, що дозволяє оперативно реагувати на ситуацію. Наприклад, алгоритми ШІ можуть виявляти виникнення ворожнечі або стереотипів, що можуть порушувати гармонійне міжкультурне спілкування. Завдяки цим даним, організації або платформи можуть адаптувати свої інформаційні стратегії, щоб уникнути ескалації конфліктів і сприяти більш конструктивним взаємодіям між культурами.

Також ШІ може допомогти визначити, які саме культурні відмінності або чутливі теми є важливими для користувачів у певному контексті. Це дозволяє забезпечити більш інклюзивний підхід до контенту та полегшити процеси адаптації інформаційних кампаній для різних культурних груп, забезпечуючи таким чином ефективне та етичне управління міжкультурними взаємодіями в цифровому середовищі.

Використання ШІ для моніторингу та аналізу міжкультурного діалогу

дозволяє забезпечити більш гнучке та відповідальне управління інформацією, що знижує ризики конфліктів і підтримує здорову атмосферу взаєморозуміння на цифрових платформах.

Використання штучного інтелекту (ШІ) для вивчення міжкультурних практик і норм відкриває нові можливості для глибшого розуміння різноманіття культурних підходів і соціальних структур. За допомогою ШІ можна аналізувати великі обсяги даних, що містять інформацію про соціальні взаємодії, звичаї, традиції, погляди та поведінкові патерни в різних культурах. Цей процес дозволяє виявити як відмінності, так і спільні риси між культурами, що є критично важливим для розробки стратегії міжкультурного діалогу [24].

Аналізуючи ці патерни, ШІ може виявити, як різні культури сприймають такі поняття, як авторитет, взаємодія в громадських місцях, сімейні відносини, релігійні практики тощо. Наприклад, за допомогою алгоритмів машинного навчання можна порівняти, як різні суспільства ставляться до таких аспектів, як соціальна мобільність або роль жінок у суспільстві. Така інформація дозволяє краще розуміти культурні норми та їхню еволюцію, а також створювати прогнози щодо того, як культура впливає на поведінку і цінності людей у різних країнах [43].

Це розуміння дає змогу створювати більш адаптовані стратегії для покращення міжкультурної комунікації. Завдяки цьому ШІ може допомогти в розробці навчальних програм, які враховують культурні відмінності, а також в оптимізації бізнес-процесів для роботи з різними національними та культурними групами. Наприклад, у міжнародному бізнесі такі дані можуть бути використані для формулювання правильних стратегій щодо маркетингових кампаній, реклами, створення продуктів, а також для розвитку міжнародних партнерств, враховуючи культурні контексти.

В результаті, використання ШІ для вивчення міжкультурних практик не тільки підвищує ефективність комунікації між культурами, але й допомагає зменшити ризики непорозумінь і конфліктів, сприяючи більш

конструктивному і гармонійному глобальному діалогу.

Використання штучного інтелекту (ШІ) для міжкультурного порозуміння дійсно має потенціал сприяти розвитку глобального діалогу та взаєморозуміння. Проте, як і в будь-якій технології, існують певні виклики, пов'язані з етичними та соціальними аспектами. Одним із основних ризиків є можливість того, що ШІ може відтворювати чи навіть посилювати існуючі культурні стереотипи або упередження. Це відбувається через закладення певних упереджень у алгоритмах, які часто базуються на даних, що вже містять дискримінаційні погляди або неправильні уявлення про окремі культури [17].

Наприклад, якщо для навчання алгоритмів використовуються дані з інтернету або соціальних мереж, які можуть відображати негативні стереотипи про конкретні народи чи культури, система ШІ може почати відтворювати ці упередження. Це може призвести до ситуацій, коли автоматичний переклад чи створення контенту, засноване на таких алгоритмах, неадекватно передає культурні контексти або навіть посилює існуючі непорозуміння між культурами. В результаті, замість сприяння культурному обміну, такі технології можуть стати причиною поглиблення розколів і конфліктів.

Щоб уникнути таких ризиків, необхідно впроваджувати етичні принципи та механізми контролю на всіх етапах розробки і використання ШІ. Це включає ретельну перевірку і корекцію даних, на яких навчалися алгоритми, а також постійне оновлення та моніторинг використання цих технологій у реальних умовах. Крім того, важливо створювати багатокультурні команди розробників, які б враховували різноманітність перспектив і культурних відмінностей у процесі створення систем, що мають взаємодіяти з різними культурами.

Водночас, етичні норми повинні охоплювати питання рівності і справедливості, гарантуючи, що ШІ буде сприяти рівним можливостям для всіх культур, без дискримінації або упереджень. Для цього необхідно активно

залучати експертів з різних сфер - антропології, культурології, етики - для створення політик і практик, які забезпечать справедливе і етично правильне використання ШІ в міжкультурному контексті.

Тому, незважаючи на потенціал ШІ для розвитку міжкультурного діалогу, важливо підходити до цього інструменту з усвідомленням ризиків і бути готовими вживати заходів для їх мінімізації [42].

Хоча ШІ має великий потенціал для зміцнення міжкультурного порозуміння, його ефективність залежить від уважного підходу до розробки технологій, врахування культурних контекстів і етичних аспектів, що забезпечить максимальну користь від його використання в міжкультурному діалозі.

3.3. Майбутнє цифрової комунікації в контексті міжкультурної філософії

Майбутнє цифрової комунікації в контексті міжкультурної філософії має великий потенціал для подальшого розвитку міжкультурного порозуміння та взаємодії. Сучасні технології вже змінюють спосіб, у який люди з різних культур спілкуються, але попереду ще багато викликів і можливостей для вдосконалення цього процесу [39].

Інтеграція віртуальної реальності (VR) та доповненої реальності (AR) у міжкультурне спілкування відкриває нові можливості для глобальної взаємодії, подолання бар'єрів і покращення розуміння культурних відмінностей. Ці технології дозволяють користувачам з різних частин світу занурюватися в спільні віртуальні простори, де вони можуть взаємодіяти, спільно навчатися або просто спостерігати культурні явища без необхідності фізично бути в одному місці. Одним з великих переваг є те, що VR і AR дають змогу створювати інтерфейси, які долають мовні бар'єри, наприклад, через автоматичні переклади, що дозволяє культурним групам обмінюватися досвідом без необхідності знати мову співрозмовника.

Віртуальні середовища можуть симулювати реальні або вигадані культурні контексти, що дозволяє користувачам навчатися не лише про конкретні культурні аспекти, але й переживати їх на практиці. Наприклад, з використанням VR можна пройти через віртуальний музей, який демонструє історію та традиції іншої культури, або навіть взяти участь у культурних заходах та ритуалах, що дає змогу пережити досвід іншої спільноти без ризику непорозумінь або порушення культурних норм. Технології AR можуть доповнювати цей процес, дозволяючи користувачам взаємодіяти з реальним світом, отримуючи інформацію про культурні пам'ятки чи об'єкти, що знаходяться навколо, а також взаємодіяти з віртуальними об'єктами, що з'являються у їхньому оточенні.

Такі технології створюють можливості для більш глибокого розуміння різних культурних контекстів, знижують культурну ізоляцію і забезпечують більш ефективний міжкультурний діалог. Це також відкриває нові горизонти для освіти, де учні можуть безпосередньо "побувати" в іншій культурі, побачити її традиції, святкування, мистецтво чи побут, що значно збагачує навчальний процес і сприяє кращому засвоєнню культурних особливостей.

Крім того, VR і AR сприяють створенню нових форм культурного обміну, де користувачі можуть не лише дізнаватися про чужі культури, а й безпосередньо брати участь у створенні спільних культурних проектів, обміні традиціями та ідеями, що, в свою чергу, сприяє розвитку глобального міжкультурного порозуміння [29].

Розвиток інтелектуальних систем для аналізу культурних контекстів відкриває нові горизонти для більш чутливої та ефективної цифрової комунікації. Вдосконалення алгоритмів штучного інтелекту, здатних не тільки здійснювати переклад текстів, але й враховувати культурні контексти, має важливе значення для забезпечення точності і коректності взаємодії між людьми з різних культур. Це означає, що інтелектуальні системи зможуть краще розуміти не лише лексичні та граматичні особливості мови, але й її культурні, історичні та соціальні аспекти. Така здатність до аналізу допоможе

уникати ситуацій, коли непорозуміння виникають через відсутність врахування культурних різниць.

Сьогодні вже існують системи, які здатні адаптувати контент в залежності від культурних особливостей, наприклад, на основі того, з якої країни чи регіону походить користувач. Це дозволяє автоматично змінювати тон, стиль або навіть зміст повідомлень, щоб вони краще відповідали культурним нормам та звичаям цільової аудиторії. Однак майбутнє цих технологій передбачає ще більшу точність та гнучкість, що дозволить мінімізувати ризики неправильного тлумачення культурних кодів.

Завдяки розвитку таких систем штучного інтелекту, цифрова комунікація зможе адаптуватися не тільки до мовних бар'єрів, а й до складніших соціокультурних нюансів. Наприклад, врахування певних етикетних норм, що відрізняються в різних культурах, дозволить уникнути культурно неадекватних чи навіть образливих висловлювань. Крім того, це дозволить створювати інтерфейси, які динамічно змінюються в залежності від культурних умов, тим самим підвищуючи ефективність міжкультурної комунікації.

Майбутні вдосконалення в цих технологіях допоможуть створювати більш чутливі, персоналізовані та інклюзивні цифрові середовища. Вони не лише підвищать точність перекладів, але й сприятимуть більш глибокому взаєморозумінню, що є необхідним для глобалізованого світу, де міжкультурний діалог стає все більш важливим [31].

Розвиток політики цифрової інклюзивності є ключовим елементом для забезпечення справжнього міжкультурного порозуміння в майбутньому. Щоб цифрові технології стали доступними і корисними для всіх культур, необхідно створювати онлайн-простори, які враховують різноманітність потреб користувачів. Це передбачає, що платформи повинні бути орієнтовані не лише на мовну інклюзивність, тобто підтримку різних мов і діалектів, але й на доступність для людей з різними рівнями цифрової грамотності. Для цього потрібно розробляти інтерфейси, що є інтуїтивно зрозумілими і

легкими у використанні навіть для тих, хто не має досвіду роботи з технологіями.

Окрім того, важливо враховувати потреби користувачів з фізичними чи соціальними обмеженнями, забезпечуючи доступність контенту для осіб з інвалідністю. Це включає адаптацію веб-сайтів та додатків, наприклад, шляхом використання текстових описів для зображень, голосових помічників або спеціальних пристроїв для людей з порушенням зору чи слуху. Подібні кроки дозволяють зробити цифрові платформи більш відкритими та доступними для всіх соціальних груп, незалежно від їх фізичних можливостей чи соціального статусу.

Інклюзивність також стосується доступу до технологій у різних регіонах світу. Враховуючи, що не всі країни мають однакові можливості для розвитку інфраструктури, необхідно активно працювати над зменшенням цифрового розриву між різними частинами світу, щоб забезпечити рівний доступ до глобальних можливостей для всіх культур. Цифрова інклюзивність допоможе створити рівні умови для взаємодії між культурами, де кожен має можливість брати участь у глобальному діалозі та обміні знаннями.

Розвиток етичних норм у сфері цифрової комунікації є важливим кроком для забезпечення здорового і продуктивного міжкультурного діалогу. З огляду на величезний вплив цифрових платформ на взаємодію між культурами, необхідно створити чіткі етичні правила, які захищатимуть права користувачів і забезпечуватимуть рівність та недискримінацію. Це включає в себе як права на приватність, так і на свободу вираження думок, але з урахуванням того, що ці права не повинні бути використані для поширення ненависті, стереотипів або дезінформації [32].

Крім того, держави та корпорації, що відповідають за створення та функціонування цифрових платформ, мають вжити необхідних заходів для боротьби з негативними явищами в інтернет-просторі. Це передбачає розробку та імплементацію технологій, які допоможуть запобігти поширенню мови ненависті та дискримінації, а також стежити за контентом,

щоб виявляти і усувати будь-які форми насильства чи упередженості.

У цьому контексті важливу роль відіграє активна участь розробників у створенні інструментів для моніторингу і контролю контенту. Також необхідно впроваджувати алгоритми, які враховують культурні контексти і етичні норми, забезпечуючи рівний доступ до цифрових можливостей для представників різних культур, етнічних груп і соціальних верств. Лише за таких умов цифрові технології зможуть стати ефективним інструментом для міжкультурного порозуміння і розвитку глобальної спільноти на основі взаємної поваги.

Майбутнє цифрової комунікації в контексті міжкультурної філософії визначатиметься тим, як суспільства інтегруватимуть новітні технології, зберігаючи культурну різноманітність та основні етичні принципи. Цифрові технології створюють унікальні можливості для глобального обміну інформацією, що сприяє зростанню міжкультурного порозуміння. Проте цей прогрес супроводжується низкою викликів, серед яких важливою є потреба в балансуванні технологічних інновацій з гуманістичними цінностями.

Філософія відіграє ключову роль у цьому процесі, оскільки вона допомагає формулювати основи для розвитку здорового та етичного діалогу між культурами. Філософський підхід дозволяє глибше осмислити вплив цифрових технологій на соціальну структуру, ідентичність, а також взаємодію людей з різних культурних середовищ. Розгляд цих питань через призму етики допомагає зберегти баланс між технологічним прогресом і культурною самобутністю, сприяючи розвитку такої цифрової комунікації, яка б забезпечувала рівність, взаємну повагу і порозуміння [5].

Для того щоб цей процес був успішним, необхідно враховувати важливість культурної інклюзивності, яка гарантує рівний доступ до цифрових можливостей для всіх культурних груп. Інклюзивність та етика повинні бути інтегровані в технологічні інновації з самого початку їх розробки, а також у практичну діяльність платформ, що забезпечують міжкультурний обмін (додаток А).

Це дозволить сформувати відкритий, етично збалансований простір, у якому кожна культура буде представлена гідно та рівноправно. Особливо актуальним стає поєднання технологічного прогресу з гуманітарними цінностями, що забезпечує сталий і справедливий розвиток цифрових комунікацій.

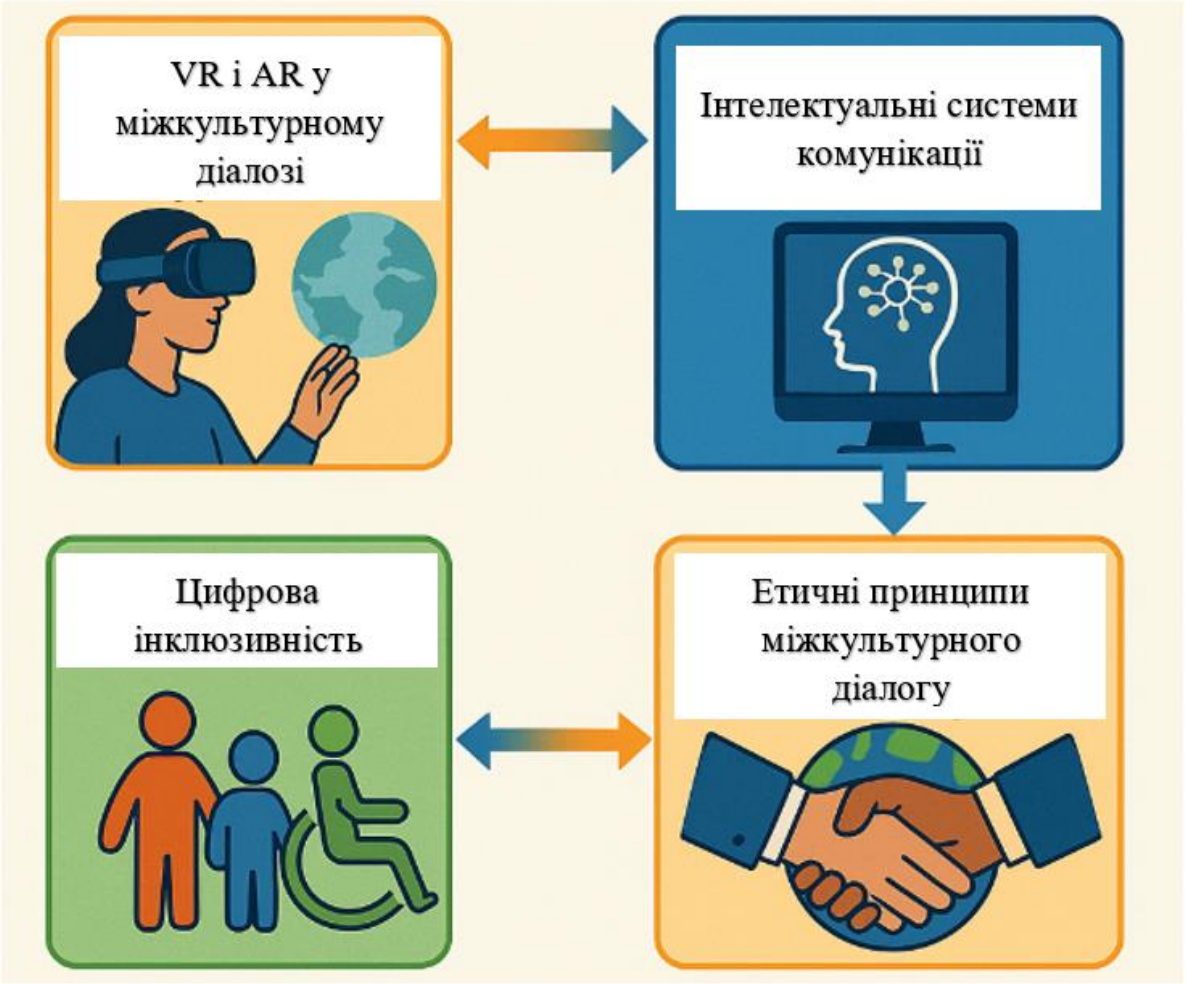

Рис.3.1. Майбутнє цифрової комунікацій в контексті міжкультурної філософії

На рис. 3.1 подано ключові напрями майбутнього розвитку цифрової комунікації в контексті міжкультурної філософії. Ілюстрація демонструє, як інноваційні технології - такі як VR і AR, інтелектуальні системи комунікації та цифрова інклюзивність - мають бути взаємопов’язаними з етичними принципами міжкультурного діалогу. Це підкреслює необхідність не лише технологічного вдосконалення, а й етичного осмислення цифрового майбутнього.

Зрештою, для того, щоб цифрові технології стали справжнім інструментом міжкультурного діалогу, необхідно визначити основні принципи, що базуються на рівності, взаємоповазі та культурній різноманітності, що дозволяє в майбутньому забезпечити гармонійне співіснування культур у цифровому просторі.

ВИСНОВКИ

У контексті цифрової доби інтеркультурна філософія стає надзвичайно важливою для забезпечення гармонійної взаємодії культур та збереження етичних норм у глобалізованому світі. Цифрові технології значною мірою змінюють способи міжкультурного спілкування, що сприяє новим можливостям для культурного обміну, але й створює низку викликів і ризиків. Одним із основних аспектів є те, що нові технології, такі як соціальні мережі і цифрові платформи, дозволяють значно прискорити взаємодію між культурами, що сприяє збагаченню культурного досвіду та посиленню міжкультурного порозуміння.

Однак на цьому шляху виникають численні ризики, такі як загроза втрати культурної ідентичності, поширення стереотипів і упереджень, а також маніпулювання інформацією. Крім того, цифровізація призводить до нових форм культурної ізоляції через алгоритмічні бар'єри і інформаційну бульбашку, де користувачі отримують лише ту інформацію, яка підтверджує їхні погляди, що може погіршувати взаєморозуміння між різними культурами.

У той же час цифрові технології відкривають нові можливості для глибшого порозуміння між культурами. Використання штучного інтелекту для аналізу культурних контекстів може значно полегшити адаптацію комунікаційних стратегій до різних культурних норм і цінностей. Це дозволяє зменшити число непорозумінь і сприяє більш ефективному міжкультурному діалогу.

Майбутнє міжкультурного спілкування в цифровому середовищі залежить від здатності людства адаптувати технології до культурних потреб і особливостей кожної групи, зберігаючи при цьому принципи етики, інклюзивності та рівності. Важливою є також роль філософії у формулюванні теоретичних основ для розуміння і застосування цифрових технологій у контексті міжкультурних відносин.

Розвиток інтеркультурної філософії у цифрову добу вимагає

комплексного підходу, що поєднує технологічний прогрес з етичними нормами і глибоким розумінням культурної різноманітності. Враховуючи ці фактори, можна сподіватися, що цифрова комунікація стане ефективним інструментом для зміцнення міжкультурного порозуміння, знижуючи ризики і максимізуючи потенціал для глобальної співпраці.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Аксьонова В. І. Розділ 3.3. Культура, антропологія, соціум. *Культурологія :* підручник. Одеса: Університет Ушинського, 2023. С. 154-177.

2. Баранцова І. О. Міжкультурний діалог як основа міжкультурної освіти. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка*. 2023. № 2 (31). С. 7-16. URL: https://doi.org/10.33842/22195203-2024-02-15-2-31-7-16 (дата звернення: 12.03.2025).

3. Гаврілова Л. Демократизація освітнього простору: досвід університетів України / Л. Гаврілова, О. Бескорса, О. Ішутіна. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти.* 2021. Вип. 14(2). С. 5–12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prptma_2021_14(2)__3 (дата звернення: 08.04.2025).

4. Білокопитова Н., Білокопитов В. Філософія геніальності: міждисциплінарний та інтеркультурний підхід. *Філософські науки*. 2024. № 2(33). С. 105-112. URL: https://doi.org/10.32405/2413-4139-2024-2(33)-105-112 (дата звернення: 28.03.2025).

5. Білокопитова Н., Ель Гуессаб К. Філософія міжкультурного діалогу як предмет рефлексії. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії.* 2021. Вип. 36. С. 29-35. URL: https://doi.org/10.30970/PPS.2021.36.3 (дата звернення: 23.04.2025).

6. Внукова Н. Вплив технологій Індустрії 4.0 на зміну міждержавного культурного діалогу. *The formation and peculiarities of the implementation of the European Union's Eastern policy* : Scientific monograph [science eds. T. Astramovich-Leik, Ya. Turchyn]. Riga : Baltija Publishing, 2022. С. 59-70. URL: http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/book/246/6930/14436-1. (дата звернення: 14.05.2025).

7. Воронкова В. Г., Нікітенко В. О. Філософія цифрової людини і цифрового суспільства: теорія і практика : монографія / В. Г. Воронкова, В. О. Нікітенко. Львів-Торунь : Liha-Pres, 2022. 460 с.

8. Гаврилюк, О. П. Соціальні мережі як чинник культурної адаптації і соціалізації. *Культурологічний альманах.* 2023. №2. С. 225–231. URL: https://doi.org/10.31392/cult.alm.2023.2.31 (дата звернення: 05.04.2025).

9. Гололобов С. М., Шуляк С. О. Синергія цифрового та культурного просторів у формуванні державної політики у сфері культури / С. М. Гололобов, С. О. Шуляк. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування*. 2024. № 11. С.1-11. URL: https://doi.org/10.54929/2786-5746-2024-11-02-11 (дата звернення: 12.04.2025).

10. Гомілко О. Є. Ефективний альтруїзм як сучасна філософія та життєва позиція / О. Є. Гомілко. *Гуманітарні науки і освіта сьогодні* : матеріали Читань до Днів науки : збірка доповідей наукової конференції, 15-18 травня 2021 р. / [редкол.: Володимир Рижко (голова) та ін.] ; Національна академія наук України, Центр гуманітарної освіти. Київ : ЦГО НАН України, 2021. С. 64-74.

11. Гомілко О. Є. Фейк як цифрова загроза здобуття знань: філософія як терапія [Електронний ресурс]. *Філософія в сучасному світі* : матеріали 5-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 22-24 листопада 2024 р. / ред. кол. О. О. Дольська, Я. В. Тараоєв, А. В. Кіпенський, [та ін.] ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т" [та ін.]. Електрон. текст. дані. Харків, 2024. С. 6-11. URL: https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/84439. (дата звернення: 12.02.2025).

12. Гречкосій С. М. Глобалізація в горизонті різних культурних парадигм. *Перспективи: соціально-політичний журнал*. 2024. №2. С. 109-115. URL: http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/20152 (дата звернення: 11.03.2025).

13. Гудзенко О. Запобігання міжкультурним конфліктам: роль розуміння та діалогу в подоланні маніпулятивних стратегій. *Образи*

сучасності в гуманітарному знанні : [збірник матеріалів] / за ред. Д. С. Файвішенка. Київ: Державний торговельно-економічний університет, 2024. С. 172–174. URL: https://ur.knute.edu.ua/handle/123456789/6307 (дата звернення: 12.05.2025).

14. Захаров В. Індивідуальна свобода у добу соціальних медіа: проблеми та перспективи. *Людинознавчі студії*: зб. наук. пр. Дрогобич. держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка. Серія «Філософія». 2024. № 49. С. 80–93. URL: https://doi.org/10.24919/2522-4700.49.5 (дата звернення: 12.02.2025).

15. Кивлюк О. П., Задорожна О. М. Рефлексія природи креативності у філософсько-антропологічному дискурсі. *Освітній дискурс* : збірник наукових праць. 2024. Вип. 51 (10-12). С. 7-15. URL:https://share.google/2WcJ8Vpuk0Myjcs6e (дата звернення: 10.06.2025).

16. Кіт Н., Множинська Р., Дятлова І. Філософія міжкультурного діалогу та глобалізації, розуміння впливу глобалізації на сучасний світ. *Науково-теоретичний альманах «Грані».* 2024. Вип. 27, № 1. С. 71–78. URL: https://doi.org/10.15421/172409 (дата звернення: 12.03.2025).

17. Козловець М. А. Людина в добу цифрової цивілізації: виклики і надії. *Філософія людяності в освіті, науці та житті* : зб. матеріалів міжнародної наук.-практ. конф., Житомир, 2023. С. 15–18. URL: http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/37601 (дата звернення: 11.03.2025).

18. Колот А. М. Соціально-трудова реальність – XXI: філософія становлення, можливостей та викликів / А. М. Колот. *Економіка України.* 2021. № 2. С. 3-31. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/EkUk_2021_2_3 19 (дата звернення: 12.05.2025).

19. Коляда І. Г. Особливості сприйняття дійсності в межах цифрового простору / І. Г. Коляда. *Культурологічний альманах. Філософія*. 2022. Вип. 3. С. 2–6. URL: https://doi.org/10.31392/cult.alm.2022.3.17 (дата звернення: 12.04.2025).

20. Комісар Л. Культура мислення як сучасний тренд: теоретичний і прикладні аспекти. *Праці Національного авіаційного університету. Серія:*

Філософія. Культурологія. 2024. №39(1). С.41-47. URL: https://share.google/xMUDeggc9sxHOthcg (дата звернення: 11.04.2025).

21. Коржук І. О. Міжкультурні комунікації та м'яка сила: роль культурної дипломатії у формуванні позитивного сприйняття країн // *Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір:* матеріали VII Всеукраїнської наукової конференції молодих вчених, аспірантів та магістрантів (Київ, 2 листопада 2023 р.) / М-во культури України та інформаційної політики, Нац. акад. керів. кадрів культури і мистецтв, Наук. тов. студ., асп., докторантів і молод. вчених. Київ : НАКККіМ, 2023. С. 15.

22. Кубрак О. В. До питання проблем міжкультурної комунікації (філософський контекст). *Міжкультурна комунікація в контексті глобалізаційного діалогу: стратегії розвитку* : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 25–26 листопада 2022 р.). у 2 Ч.-Ч.1. Львів–Торунь: Liha-Pres. 2022. С.47. URL: https://doi.org/10.36059/978-966-397-279-4-11 (дата звернення: 12.05.2025).

23. Кремень В. Г., Сисоєва С. О., Бех І. Д. та ін. Концепція виховання дітей та молоді в цифровому просторі. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2022. Т. 4, № 2. С. 1–30. URL: https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4206 (дата звернення: 10.05.2025).

24. Кріба І. Міжкультурний діалог та освіта для сталого розвитку. Використання новітніх технологій навчання іноземної мови для розвитку когнітивних здібностей майбутніх фахівців немовних спеціальностей : зб. матеріалів IX Всеукр. наук.-практ. вебінару з міжнар. участю (22 лютого 2023 р.) / за заг. ред. Т. Литньової. - Житомир : Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2023. С. 70.

25. Ломачинська І., Волинець І. Світоглядні орієнтири цифрового громадянства в умовах глобалізаційних викликів сучасності. *Освітологічний дискурс.* 2024. № 2. С. 49-55. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/osdys_2024_2_8 (дата звернення: 19.05.2025).

26. Мазуркевич В. В. Феномен віртуальної реальності в контексті сучасної медіакультури : кваліфікаційна магістерська робота : спец. 034 «Культурологія» / В. В. Мазуркевич ; наук. кер. В. Ю. Головей ; Волинський нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк. 2024. 84 с.

27. Міхальова Ю. О. Філософське осмислення правової культури особистості : евристичний потенціал агапелогічного підходу / Ю. О. Міхальова. *Наукове пізнання : методологія та технологія.* 2023. № 1 (51). С. 17-21. URL: http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/17691 (дата звернення: 10.04.2025).

28. Наумкіна С. М. Міжкультурний діалог в аспекті геополітичної взаємодії / С. М. Наумкіна, А. Пехник. *Актуальні проблеми філології і професійної підготовки фахівців у полікультурному просторі* : міжнародний журнал. 2023. Вип. 6. Одеса. Харбін: Харбінський інженерний ун-т. 2023. С. 61-63. URL: http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/17496 (дата звернення: 12.06.2025).

29. Потапенко Я.О. Діалог як ефективний засіб міжкультурної комунікації. *Юність науки - 2020: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства* : зб. тез доп. X Міжнар. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів і молодих вчених (м. Чернігів, 23-24 квіт. 2020 р.) / Нац. ун-т «Чернігівська політехніка». Чернігів: ЧНТУ, 2020. С. 715. 940 с.

30. Приходько Г. Комунікативне значення в міжкультурній комунікації / Г. Приходько. *Нова філологія* : зб. наук. праць. 2024. № 93. С. 157-162. URL: https://www.researchgate.net/publication/380629095_KOMUNIKATIVNE_ZNACENNA_V_MIZKULTURNIJ_KOMUNIKACII (дата звернення: 17.03.2025).

31. Середа А. І. Формування комунікативної культури студентів за умов міжнаціонального спілкування : кваліфікаційна робота / А. І. Середа ; наук. кер. Л. З. Ребуха. Тернопіль, 2024.

32. Соловей А., Ботіка Т., Мамроцька О. Про досвід проведення студентських науково-практичних конференцій у дистанційному форматі / А. Соловей, Т. Ботіка, О. Мамроцька. *Організація освітнього процесу в умовах*

дистанційного навчання у вищій школі: методологія, методика, практика : тези доп. Всеукр. наук.-метод. конф., Київ, 20 трав. 2021 р. / уклад. Н. Левицька, О. Силка, Л. Приблуда, О. Пилипенко. Київ: НУХТ, 2021. С. 58.

33. Соломаха І. Концепт освітнього простору в історико-педагогічному дискурсі. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Серія : Педагогічні науки.* 2023. Вип. 20 (176). С. 62–69. URL: https://epub.chnpu.edu.ua/jspui/handle/123456789/9287. (дата звернення: 12.06.2025).

34. Стоколос-Ворончук О. О., Гуменникова Т. Р., Чирва Г. М. Упровадження етики бізнесу та ділового спілкування в освітній процес для підвищення професійної культури здобувачів вищої освіти. *Теорія і методика управління освітою.* 2024. С.13. URL: https://doi.org/10.5281/zenodo.14547706 (дата звернення: 04.04.2025).

35. Таран Г., Шостак В., Москвич О. Етика взаємодії культур: рефлексія про моральність у діалозі культурних систем. *Українознавство*. 2024. Вип. 3 (92). С. 73-82. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/26171 (дата звернення: 02.05.2025).

36. Твердохліб Г. Медіапедагогіка у філософському дискурсі : зб. Матеріалів. *The 9th International scientific and practical conference "Formation of the personality of a specialist as a subject of self-creation"* (October 29 – November 01, 2024), Ostrava, Czech Republic / International Science Group. Ostrava : International Science Group, 2024. С. 217–222. URL: https://isg-konf.com/wp-content/uploads/2024/10/FORMATION-OF-THE-PERSONALITY-OF-A-SPECIALIST-AS-A-SUBJECT-OF-SELF-CREATION.pdf#page=217 (дата звернення: 18.03.2025).

37. Ткачук А. Соціальні медіа та міжкультурна комунікація. *Теоретичні та методичні проблеми освіти дітей та молоді.* 2024. Вип. 28, № 2. С. 163-172. URL: https://doi.org/10.32405/2308-3778-2024-28-2-163-172. (дата звернення: 09.03.2025).

38. Триняк М. В. До питання про рівні інтеркультурної комунікації в освіті. *Історія та філософія освіти в незалежній Україні: контроверзи сучасного наукового пізнання* : зб. тез всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (м. Київ, 8 червня 2021 р.) / ред. кол.: О. М. Топузов, С. О. Сисоєва, Н. П. Дічек, М. Д. Култаєва та ін. Київ : Педагогічна думка, 2021. С.56.

39. Триняк М. В. Інтеркультурні комунікації у контекстах прихованої і неприхованої агресії. *Освіта і доля нації. Освіта та екзистенційні виклики сучасності: війна та нові різновиди пандемії :* матеріали XXIII Міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 30 верес. 2022 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди [та ін.] ; редкол.: М. Д. Култаєва (голов. ред.) [та ін.]. Харків. 2022. С. 16-18. URL: https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/13280 (дата звернення 02.04.2025).

40. Сюй Шіші. Активне громадянство в глобалізованому суспільстві: соціально-філософський аналіз : дис. … д-ра філософії : 033 - філософія / Сюй Шіші ; наук. керівник Панченко Л. М.; Український державний університет імені Михайла Драгоманова. Київ, 2023. 213 с. URL: http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/43360 (дата звернення: 12.05.2025).

41. Шевченко О. М. Проблема діалогу в філософсько-психологічному дискурсі / О. М. Шевченко. *Аксіологічні та методологічні засади розвитку освіти* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Тернопіль, 2023 р.); Тернопіл. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. Тернопіль, 2023. С. 11-34. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/jspui/handle/123456789/21556 (дата звернення: 07.05.2025).

ДОДАТКИ

Додаток А

Порівняльна таблиця культурних викликів і можливостей цифрового середовища

Аспект	Можливості	Виклики
Міжкультурне спілкування	Швидкий обмін інформацією, доступ до інших культур	Неправильне трактування, мовні бар'єри
Соціальні мережі	Створення міжнародних спільнот	Поширення стереотипів, дезінформація
Онлайн-освіта	Доступ до глобальних знань	Відсутність урахування культурних особливостей
Штучний інтелект	Автоматичний переклад, культурна адаптація контенту	Алгоритмічні упередження, спрощення складних культурних кодів
Культурна ідентичність	Популяризація культури через цифрові платформи	Втрата автентичності, комерціалізація культури

Декларація

академічної доброчесності

здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ

Я, Бєладзе Даліля Бадріївна, студентка 6.0331 групи, бакалавра форми здобуття освіти, факультету соціології та управління, спеціальності _033 філософія освітньої програми «Європейські філософські студії і креативні індустрії», адреса електронної пошти mrs.belka4@gmail.com,

- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему: «Інтеркультурна філософія у цифрову добу» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлена;

- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

- згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Дата_____ Підпис_____ ПІБ (студент) Д.Л. Бєладзе

Дата_____ Підпис_____ ПІБ (науковий керівник) К. Ель Гуессаб